

**BELEIDSKADER VOOR HET
LANDBOUWONTWIKKELINGSGBIED BIJ
SIEBENGEWALD**

GEMEENTE BERGEN

8 januari 2008

110502/ZF8/050/201623

Inhoud

1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Leeswijzer	4
2 Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg	5
2.1 Integrale zonering intensieve veehouderij	5
2.2 Begrenzing van de landbouwontwikkelingsgebieden in het reconstructieplan	7
3 Ruimte voor bedrijfsontwikkeling	9
3.1 Inleiding	9
3.2 Planologisch gevoelige bestemmingen	10
3.3 Geurbelasting	12
3.4 Depositie van ammoniak op bos- en natuurgebieden	18
3.5 Landschap, cultuurhistorie en archeologie	21
3.6 Ontsluiting	24
3.7 Overige aandachtspunten	26
3.7.1 Geluid	26
3.7.2 Fijn stof	27
3.7.3 Gezondheid	28
3.7.4 Bodem en Water	28
4 Beleidskader	30
4.1 Nadere afbakening zoekgebied LOG	30
4.2 Aantal locaties voor nieuwvestiging	33
4.3 Toetsing van individuele aanvragen	33
4.4 Overige randvoorwaarden	35
4.4.1 Algemeen	35
4.4.2 Waterberging	36
4.4.3 BOM+	36
4.4.4 Landschappelijke inpassing	36
Bijlage 1 Definities	38
Bijlage 2 Integrale zonering intensieve veehouderij	39
Bijlage 3 Indicatie geschikte locaties voor nieuwvestiging	40
Bijlage 4 Kaarten in de separate kaartenbijlage	41
Colofon	42

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1

AANLEIDING

In het Reconstructieplan Noord- en Midden Limburg zijn landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) voor de intensieve veehouderijsector aangegeven. LOG's zijn de enige gebieden waarin nieuwvestiging van intensieve veehouderij (IV) mag plaatsvinden.

In het reconstructieplan is opgenomen dat nieuwvestiging alleen mogelijk is door middel van een projectvestiging of (als incidentele nieuwvestiging) aansluitend bij bestaande IV-bedrijvigheid binnen een LOG.

De landbouwontwikkelingsgebieden in het reconstructieplan zijn zoekgebieden voor projectvestiging en/of incidentele nieuwvestiging. In de praktijk zijn desondanks niet alle locaties in een landbouwontwikkelingsgebied ook geschikt om nieuwe bedrijven te vestigen. Vandaar dat er ook voor gekozen is om deze gebieden aan te wijzen als zoekgebieden en de uitwerking op lokaal niveau te laten plaatsvinden. De gemeenten dienen deze LOG's nader af te bakenen en planologisch te verankeren in het bestemmingsplan. Nu het reconstructieplan van kracht is, zijn de gemeenten aan zet om de vertaalslag te gaan maken.

Deze rapportage

Het LOG Siebengewald is een zoekgebied voor incidentele nieuwvestiging, waar reeds een aantal concrete initiatieven speelt. Deze rapportage is een beleidskader voor nieuwe initiatieven. Het geeft op basis van een lokale afweging aan waar reële mogelijkheden liggen voor nieuwvestiging en/of omschakeling. Op basis daarvan wordt een uiteindelijke begrenzing van het zoekgebied weergegeven. Voorts wordt aangegeven welke randvoorwaarden de gemeente hanteert bij nieuwvestiging, omschakeling en/of grotere uitbreidingen van IV-bedrijven.

Naast de randvoorwaarden die in dit beleidskader zijn genoemd gelden bij de beoordeling van concrete initiatieven voor nieuwvestiging, omschakeling of uitbreiding van IV-bedrijven de "reguliere" onderzoeksverplichtingen en randvoorwaarden, zoals die volgen uit de Wet Milieubeheer, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, Europese richtlijnen en het provinciaal en gemeentelijk ruimtelijk beleid zoals dat is vastgelegd in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg en het bestemmingsplan buitengebied.

Naar aanleiding van het raadsbesluit (d.d. 18 december 2007) is er een aantal ondergeschikte wijzigingen doorgevoerd in het beleidskader. Het betreft met name wijzigingen met betrekking tot de toe te stane omvang van bouwblokken. Daarnaast is het beleidskader aangevuld aan de hand van inspraakreacties.

Het betreft geen inhoudelijke wijzigingen die concrete consequenties hebben voor de inhoud van het beleidskader. Op deze manier is een compleet beleidskader voor het LOG bij Siebengewald tot stand gekomen.

1.2

LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 gaat in op begrenzing van het LOG Siebengewald zoals deze is opgenomen in het Reconstructieplan Noord- en Midden Limburg. De LOG's zijn in het Reconstructieplan begrensd op basis van provinciale gegevens die een indruk geven van de ruimte (ook in milieukundig) oogpunt die er is voor bedrijfsontwikkeling en voor concentratie van intensieve veehouderijen. In hoofdstuk 3 wordt de ontwikkelingsruimte nader verkend op basis van de ruimtelijke - en milieuaspecten die van belang zijn voor de nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen in het landbouwontwikkelingsgebied. Op basis van deze analyse zijn in hoofdstuk 4 de randvoorwaarden op een rij gezet die de gemeente hanteert bij nieuwvestiging en uitbreidingen van intensieve veehouderijen in het landbouwontwikkelingsgebied bij Siebengewald.

HOOFDSTUK 2

Reconstructieplan Noord- en Midden-Limburg

2.1 INTEGRALE ZONERING INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

Kern van de problematiek in een groot deel van het reconstructiegebied van Noord- en Midden Limburg, is dat intensieve veehouderij, wonen, werken, recreatie en natuur elkaar te vaak in de weg zitten. Het gevolg van deze problematiek is dat de intensieve veehouderij beperkt wordt in haar ontwikkelingsmogelijkheden, stankoverlast het woon- en leefklimaat in landelijke kernen vermindert of woningbouwmogelijkheden frustreert en dat de kwaliteit van natuur, landschap en water onder druk staat.

Om deze gestapelde problematiek rond de intensieve veehouderij op een samenhangende manier aan te pakken, wordt gestreefd naar:

- ruimtelijke scheiding van intensieve veehouderij en conflicterende functies;
- ruimtelijke concentratie van de intensieve veehouderij op duurzame locaties met toekomstperspectief.

Het streven van het reconstructieplan is om de intensieve veehouderij zich tijdens de looptijd van het Reconstructieplan dusdanig te laten ontwikkelen, dat steeds meer bedrijven op goede locaties en steeds minder bedrijven dicht bij natuurgebieden en woonkernen komen te liggen. De intensieve veehouderij beweegt zich 'afwaarts' van kwetsbare functies als natuur en wonen.

Deze afwaartse beweging is zowel in het voordeel van wonen, natuur en landschap, als van de intensieve veehouderij. Het voordeel voor natuur en landschap is vermindering van de ammoniakdepositie in de directe omgeving van het natuurgebied, versterking van het landschap door 'ontstening' (de afbraak van stallen), minder verstoring van de natuur door licht en geluid en minder verkeersbewegingen. Het voordeel voor wonen is vermindering van het aantal stankgehinderden en toename van geschikte woningbouwmogelijkheden. Het voordeel voor de intensieve veehouderij is dat zij op een plek is of wordt gevestigd waar ruime ontwikkelingsmogelijkheden zijn en waar bedrijfsontwikkeling niet wordt gehinderd door wet- en regelgeving.

Om deze afwaartse beweging vorm te geven zijn in het reconstructieplan drie zones opgenomen die onderdeel uitmaken van de integrale zonering Intensieve veehouderij.

- Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's).
- Verwevingsgebieden.
- Extensiveringsgebieden.

Extensiveringsgebieden**Doel: afbouw op termijn**

In extensiveringsgebieden wordt gestimuleerd dat de intensieve veehouderij er op termijn wordt afgebouwd. Deze gebieden liggen vooral rond de bos- en natuurgebieden. In het Reconstructieplan van Noord- en Midden Limburg is er voor gekozen om geen extensiveringsgebieden rond kernen te begrenzen.

In extensiveringsgebieden zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande bedrijven beperkt. Nieuwvestiging is niet mogelijk. Bedrijven met toekomstperspectief die gelegen zijn in extensiveringsgebieden en echt willen groeien, krijgen via een verplaatsingsregeling de mogelijkheid om zich in landbouwontwikkelingsgebieden te vestigen.

Verwevingsgebieden**Doel: verweving**

Verwevingsgebieden kennen een sterke vermenging van functies (o.a. landbouw, toerisme en recreatie) met diverse waarden in het buitengebied (zoals water, landschap en natuur). Doel voor deze gebieden is dat deze functies en waarden zich naast elkaar ontwikkelen en elkaar onderling versterken.

Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG)**Doel: concentratie van intensieve landbouwfuncties**

In een LOG kunnen bestaande intensieve veebedrijven groeien en is – in nader aan te wijzen gebieden binnen een LOG - ruimte voor nieuwe (of verplaatsende) bedrijven.

Ruimtelijke concentratie van de intensieve veehouderij in gebieden die zowel bedrijfseconomisch als wat betreft omgevingskwaliteit duurzaam zijn, is hierbij het uitgangspunt.

Samengevat zijn de mogelijkheden voor intensieve veehouderij bedrijven in deze zones als volgt:

Tabel 2.1

Mogelijkheden IV in zones
Integrale zonering

	Extensiverings- gebied	Verwevings- gebied	Landbouwont- wikkelingsgebied
Is uitbreiding binnen bestaand bouwblok mogelijk? (Afhankelijk van milieuvergunning)	Ja	Ja	Ja
Is uitbreiding van het bouwblok mogelijk? (Afhankelijk van BOM+)*	Nee	Ja	Ja
Is nieuwvestiging mogelijk? (Afhankelijk van BOM+)*	Nee	Nee	Ja**

* BOM+ is een instrument waarmee we op basis van onder andere landschappelijke criteria toetsen of een bedrijf kan uitbreiden of zich nieuw kan vestigen. In LOG zal die toets in de meeste gevallen positief uitvallen.

** Nieuwvestiging kan alleen in nader begrensde gebieden binnen Landbouwontwikkelingsgebieden en/of indien al sprake is van een bestaande concentratie IV-bedrijven.

2.2

BEGRENZING VAN DE LANDBOUWONTWIKKELINGSGEBIEDEN IN HET RECONSTRUCTIEPLAN

Bij het bepalen van de zoekgebieden voor de LOG's in het kader van het reconstructieplan Noord- en Midden Limburg is rekening gehouden met de volgende zoneringen:

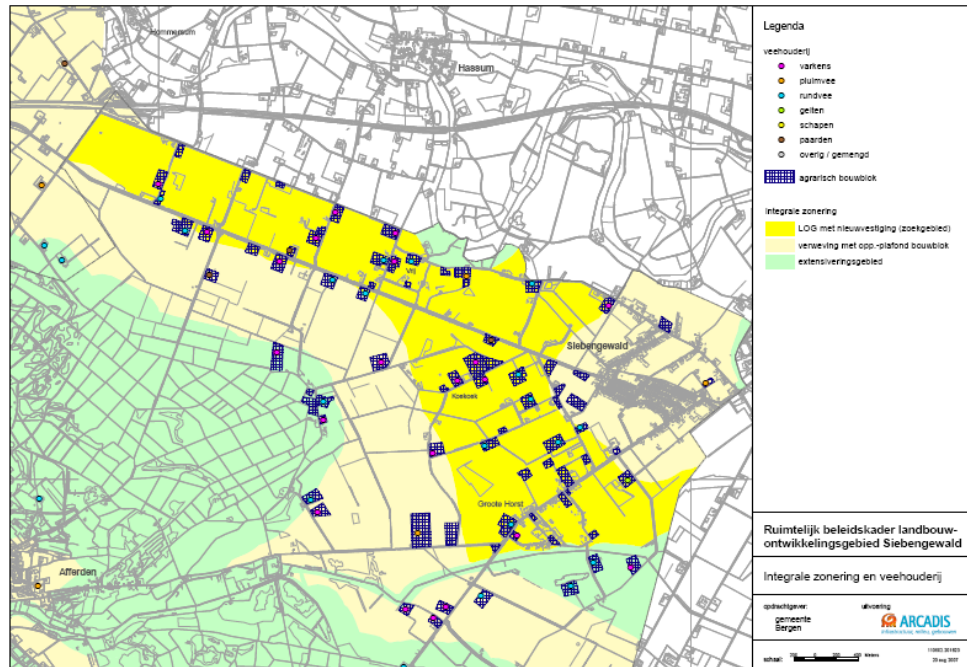
- In principe zijn de LOG's gelegen in het POL (Provinciaal Omgevings Plan) Perspectief 5.
- De landbouwontwikkelingsgebieden zijn minimaal 2 kilometer van de voor verzuring gevoelige delen van Vogel- en Habitatrichtlijn gebieden en Natuurmonumenten gelegen. Voor het landbouwontwikkelingsgebied bij Siebengewald is hiervoor een uitzondering gemaakt. Hier is een afstand van 1 kilometer gehanteerd, mede omdat het een landbouwontwikkelingsgebied betreft voor incidentele nieuwvestiging, als oplossing van knelpunten in het district.
- Minimaal 1 km van de zogenaamde A-gebieden: de meest kwetsbare voor verzuring gevoelige bos- en natuurgebieden (zoals aangegeven in het kader van de regionale uitwerking van de Interim-wet Ammoniak en Veehouderij en de Wet Ammoniak en Veehouderij).
- Minimaal 250 m van de overige voor verzuring gevoelige bos- en natuurgebieden (de zogenaamde B-gebieden).
- 400 meter van woonkernen, verblijfsrecreatie en grote dagrecreatie voorzieningen.
- Beheersgebieden (onderdeel EHS), zoekgebieden voor robuuste ecologische verbindingen (onder andere nabij Gennep) en kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden zijn uitgesloten als zoekgebied.

Het landbouwontwikkelingsgebied bij Siebengewald neemt dus een bepaalde uitzonderingspositie in ten opzichte van de andere LOG's, omdat deze als enige binnen een zone tussen 1000 en 2000 meter van een Vogel- en Habitatrichtlijngebied, de Maasduinen, is gelegen. In het Reconstructieplan Noord- en Midden Limburg is aangegeven dat deze afstand voldoende ruim wordt geacht omdat het landbouwontwikkelingsgebied bij Siebengewald enkel bedoeld is voor incidentele nieuwvestiging, als oplossing voor knelpunten in het district de Maasduinen.

Landbouwontwikkelingsgebieden zijn in het reconstructiegebieden zo begrensd dat er vanuit het ruimtelijke en milieubeleid ook daadwerkelijk ruimte is voor bedrijfsontwikkeling en voor concentratie van bedrijven. In de praktijk zijn desondanks niet alle locaties in een landbouwontwikkelingsgebied ook geschikt om nieuwe bedrijven te vestigen. Vandaar dat er ook voor gekozen is om deze gebieden aan te wijzen als zoekgebieden en de uitwerking op lokaal niveau te laten plaatsvinden.

In onderstaande kaart is het landbouwontwikkelingsgebied bij Siebengewald (zoekgebied zoals aangeduid in het Reconstructieplan) weergegeven, in relatie tot de aanduiding van het omliggende gebied en de ligging van veehouderijen. Deze kaart is in groter formaat ook opgenomen in de kaartenbijlage.

FIGUUR 2.1
 Integrale zonerings
 intensieve veehouderij
 Reconstructieplan Noord- en
 Midden Limburg (2004)

SAMENVATTEND

Het LOG bij Siebengewald is in het Reconstructieplan Noord- en Midden Limburg aangewezen als een gebied waar incidentele nieuwbouwing van intensieve veehouderijen kan plaatsvinden, voor zover het de oplossing van knelpunten in het district Maasduinen betreft. De begrenzing in het Reconstructieplan van het LOG heeft geen directe planologische doorwerking gekregen.

In onderstaande tabel is het aantal grotere intensieve veehouderijen (minimale omvang 70 n.g.e., een maat voor een volwaardig bedrijf) in het district de Maasduinen weergegeven (bron: provinciaal bestand milieuvergunningen, peildatum 1-1-2006).

Tabel 2.2
 Spreiding grotere iv-bedrijven
 per zone (Integrale zonerings),
 2006

Grootteklasse	Extensivering	Verweving	Landbouw-ontwikkeling	Totaal
70 – 140 n.g.e.	5	18	5	28
140 – 210 n.g.e.	3	9	0	12
>= 210 n.g.e.	1	9	2	12
totaal	9	36	7	52

Het LOG bij Siebengewald heeft een functie voor het oplossen van knelpunten uit de groep bedrijven uit de extensiveringsgebieden en een deel van de groep bedrijven die gelegen zijn in de verwevingsgebieden, namelijk die bedrijven die gelegen zijn in zones rond woonkernen en die overlast veroorzaken of (toekomstige) uitbreidingsgebieden belemmeren. Op basis van tabel 2.2 wordt ingeschat de groep “potentiële kandidaten” uit het district maximaal uit 25 bedrijven bestaat.

HOOFDSTUK 3 Ruimte voor bedrijfsontwikkeling

3.1 INLEIDING

Op basis van gegevensbestanden en kaartmateriaal is aanvullend een aantal criteria, relevant voor de (on)geschiktheid van het zoekgebied, in beeld gebracht. Dit kan beschouwd worden als een detailleringsslag van de criteria voor aanduiding van de zoekgebieden LOG's van het provinciale Reconstructieplan.

Voor de analyse is onderscheid te maken in:

- uitsluitende criteria (geen nieuwvestiging mogelijk);
- beperkende criteria (mogelijkheden voor nieuwvestiging of uitbreiding worden beperkt);
- aandachtspunten (nieuwvestiging/uitbreiding mogelijk, maar met aandacht voor een bepaald aspect);
- positieve punten (positieve elementen met betrekking tot nieuwvestiging).

Uitsluitende criteria	Beperkende criteria	Aandachtspunten	Positieve punten
Bestaande bebouwing en natuur	Gewenste ruimtelijke ontwikkeling van andere functies dan (intensieve) veehouderij	Landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden	Nu reeds goed ontsloten gebieden
	Maximale geurbelasting op voor geurhinder gevoelige objecten (bestaand en toekomstig)	Bodem en Water Fijn stof Geluid	
	Maximale depositie van ammoniak op de Maasduinen (Natura 2000-gebied)		

De in de tabel genoemde aspecten worden in de volgende paragrafen nader beschreven.

De gemeentelijke sturingsmogelijkheden concentreren zich vooral rond de thema's ruimtelijke ordening (afweging ontwikkelingsmogelijkheden intensieve veehouderij versus ontwikkelingsmogelijkheden van andere functies), geurhinder (eventueel een eigen gemeentelijke normstelling), visuele hinder en landschappelijke inpassing. Deze aspecten zijn in deze rapportage daarom het meest uitgewerkt.

Op grond van de beschrijving van ruimtelijke en milieukundige ontwikkelingsmogelijkheden die in dit hoofdstuk is opgenomen, is een beleids-/toetsingskaart gemaakt. Hiermee is aangegeven welke delen van het zoekgebied het meest geschikt zijn voor de ontwikkeling van intensieve veehouderij. Deze kaart is opgenomen in hoofdstuk 4, samen met de randvoorwaarden die de gemeente Bergen hanteert bij nieuwvestiging en uitbreidingen van intensieve veehouderijen in het landbouwontwikkelingsgebied bij Siebengewald. Die randvoorwaarden volgen voor een groot deel uit de analyse die in dit hoofdstuk is beschreven.

3.2

PLANOLOGISCH GEVOELIGE BESTEMMINGEN

In het LOG Siebengewald komen vooral agrarische bedrijven en woningen voor.

Verder loopt er langs het gebied een ondergrondse leiding.

1. Veehouderijbedrijven en andere agrarische bedrijven kunnen tweeledig de ontwikkeling van nieuwe intensieve veehouderij beïnvloeden.
2. Als geschikte locatie om uit te breiden (uitbreiding, omschakeling of hervestiging) of om bij nieuwvestiging aan te sluiten bij bestaande veehouderijen.
3. Als belemmering, omdat reeds een deel van de aanwezige milieuruimte (bijvoorbeeld de geurbelasting) is opgesoupeerd of omdat een woning (van een niet-veehouderij) als een geurgevoelig object wordt aangemerkt.

Tussen de kern Siebengewald en de bebouwingscluster Groote Horst is een natuurgebied gelegen dat in het Provinciaal Omgevingsplan is aangeduid als P1-gebied. Ook zijn er verspreid in het LOG op andere plekken kleine groengebieden en –stroken gelegen.

Structuurvisie+

In de structuurvisie+ (Bouwen aan de toekomst, 2006) van de gemeente Bergen is ten zuiden van de kern Siebengewald een zoekgebied aangegeven waar nieuwe woonfuncties mogelijk zijn, in combinatie met natuur- en landschapontwikkeling. Dit zoekgebied is niet binnen het LOG gelegen, maar in verband met mogelijke geuroverlast, is een bepaalde afstand tussen de nieuwe woningen en bestaande en nieuwe veehouderijen gewenst.

FIGUUR 3.1

Zoekgebied nieuwe woonfuncties in relatie tot de bebouwde kom en de begrenzing van het LOG (bron: Structuurvisie+, Nota van Wijzingen)

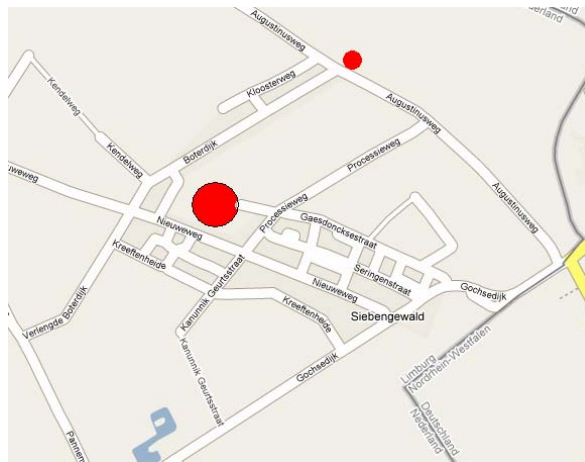

Andere woningbouwlocaties

Ook de ontwikkeling van andere, voor geurhinder gevoelige functies in of aan de rand van de bebouwde kom van Siebengewald en de bebouwingscluster Grote Horst, kan van invloed zijn op de mogelijkheden voor nieuwvestiging en uitbreiding van veehouderijen in het LOG. Momenteel (2007) betreft het een plan voor de bouw van circa 50 woningen tussen de Processieweg, de Nieuweweg en de Sint Jozefstraat en de bouw van enkele woningen aan de Augustinusweg, nabij de T-splitsing met de Boterdijk.

FIGUUR 3.2

Andere woningbouwlocaties (bron: gemeente Bergen, 2007)

SAMENVATTEND

Er zijn concrete bouwplannen en nog uit te werken plannen voor de bouw van woningen.

De realiseerbaarheid van deze plannen of toekomstige plannen kunnen sterk beïnvloed worden door bedrijfsontwikkeling van intensieve veehouderijen in het LOG en in het gebied tussen de bebouwde kom en het LOG.

Andersom geldt dat de bestaande ontwikkeling van veehouderijen, veelal vanwege de geurregeling, invloed kan hebben op de mogelijkheden van ruimtelijke ontwikkelingen. In de volgende paragraaf wordt hier verder op ingegaan.

3.3

GEURBELASTING

De mogelijkheden voor nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen worden sterk bepaald door de regelgeving ten aanzien van de emissie van geur uit stallen en de geurbelasting op voor geurhinder gevoelige objecten, zoals woningen.

Sinds 1 januari 2007 is de Wet Geurhinder en Veehouderij (Wgv) van kracht. Gemeenten kunnen op grond van de Wgv binnen een bepaalde bandbreedte variëren met de bescherming van geurgevoelige objecten. Het gaat dan bijvoorbeeld om verspreide woningen in het buitengebied en om de bebouwde kom. De wet bevat “standaardwaarden”. Voor objecten in het buitengebied is de standaardnorm (maximale belasting door een individuele veehouderij) 14 odeur units (geureenheden), voor objecten in de bebouwde kom is dat 3 odeur units (per m³, 98 percentiel). Voor bepaalde veehouderijbedrijven (geen intensieve veehouderij) geldt een vaste afstand die in acht genomen dient te worden (zie tabel 3.1). Bij de beoordeling of vergunningaanvragen inzake individuele veehouderijen verleend kunnen worden, dient bepaald te worden of deze de normen voor geurbelasting op een geurgevoelig object overschrijden.

TABEL 3.1
Bandbreedte gemeentelijke geurnormering op grond van de Wet geurhinder en veehouderij.

Categorie geurgevoelig object	Wettelijke geurnorm (in ou/m ³ 98 percentiel)	Range gemeentelijke geurnorm (in ou/m ³ 98 percentiel)
Bebouwde kom	3	0,1 – 14
Buiten de bebouwde kom	14	3 – 35
Inrichtingen zonder omrekeningsfactor (zoals melkrundvee en paarden)	100 meter bebouwde kom; 50 meter buitengebied	>50 meter bebouwde kom; > 25 meter buitengebied
Andere veehouderij	Vaste afstand 50 meter	> 25 meter

Een eventuele gemeentelijke normering dient vastgelegd te worden in een verordening, een gebiedsvisie moet deze verordening goed onderbouwen. De gebiedsvisie moet aantonen dat een – van de wet afwijkende – gemeentelijke normstelling nodig is om de gewenste ruimtelijke visie te realiseren.

De gemeente Bergen heeft onderzocht of ze gebruik wil maken van de mogelijkheid om afwijkende normen vast te stellen. In het kader van dat onderzoek zijn gegevens over voor geurhinder gevoelige objecten en bronnen (veehouderijen) geïnventariseerd. Deze zijn gebruikt, gecombineerd met de begrenzing van de agrarische bouwblokken, aangevuld met relevante gegevens over bronnen en objecten buiten het grondgebied van de gemeente Bergen (Gennep, Duitsland) en verwerkt tot een aantal kaartbeelden. De resultaten van dat onderzoek en dit beleidskader zijn als zodanig op elkaar afgestemd. Zie vervolg.

In de bijlagen zijn de volgende kaartbeelden opgenomen:

1. De geurcontouren op basis van de vaste waarden uit de Wgv (de 3- en 14 ou-contour), rondom de bouwblokken van de veehouderijen. Deze contouren geven een beeld van de zogenaamde omgekeerde werking. In gebieden die gelegen zijn binnen de contouren is de ontwikkeling van nieuwe functies (nieuwe planologische bestemmingen) die als geurgevoelig worden aangemerkt, normaliter niet mogelijk.

2. De cumulatieve geurbelasting (de “optelling” van individuele contouren, rekening houdend met voorkomende windrichtingen, e.d.), op basis van de vergunde rechten. De huidige en de verwachte cumulatieve geurbelasting is een belangrijke bouwsteen voor de afweging om wel of geen eigen gemeentelijke normen te stellen.
3. De milieuruimte (uitbreidingsruimte) op basis van de aanwezige geurgevoelige objecten en de vaste waarden uit de Wgv. Deze kaart laat zien waar er op basis van de regelgeving ten aanzien van de maximale geurbelasting wel of geen ruimte is voor de uitbreiding van de geuremissie. Nieuwvestiging van een intensieve veehouderij (of omschakeling van niet-intensief naar intensief) gaat per definitie gepaard met een uitbreiding van de geuremissie. Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderij (meer dierplaatsen) kan gepaard gaan met de uitbreiding van de vergunde geuremissie, maar dat is niet noodzakelijkerwijze het geval. Door toepassing van moderne stalsystemen of luchtwassers is het ook mogelijk om binnen een vergund emissieniveau uit te breiden.

Omgekeerde werking in relatie tot bouwplannen

De kaart met de geurcontouren rondom de bouwblokken (“omgekeerde werking op basis van de vaste waarden uit de Wgv”) laat zien dat er in de huidige situatie een groot knelpunt is met betrekking tot de overlap van deze contouren met de geplande woningbouwontwikkelingen, te weten de inbreidingslocatie tussen de Processieweg, de Nieuweweg en de Sint Jozefstraat en de zoeklocatie zoals die is opgenomen in de Structuurvisie+ (ten zuiden van de bebouwde kom van Siebengewald).

SAMENVATTEND

Er zijn concrete bouwplannen en nog uit te werken plannen voor de bouw van woningen in Siebengewald. Om deze plannen te kunnen realiseren is een eigen gemeentelijke normstelling in het kader van de Wgv noodzakelijk. Dit betreft in eerste instantie de geurbelasting van de bestaande bedrijven en op basis van de huidige milieuvergunningen, dus nog los van de uitbreiding of nieuwvestiging van intensieve veehouderijen in het LOG.

Een oplossing *op de korte termijn* voor dit knelpunt met betrekking tot de overlap van contouren met de woningbouwplannen is gelegen in een afwijkende normstelling (een soepelere norm voor de uitbreidingen van de bebouwde kom) in het kader de Wet Geurhinder en Veehouderij, te weten:

- Een soepelere norm (circa 8 o.u.) voor het gebied tussen de Processieweg, de Nieuweweg, de Boterdijk en de Augustinusweg. Normaliter zou bij de uitbreiding van de bebouwde kom de norm van 3 o.u. gelden. Een dergelijke versoepeling is gezien de voor- en achtergrondbelasting (dus het leefmilieu) verdedigbaar.
- Een soepelere norm (circa 8 o.u.) voor het zoekgebied voor de ontwikkeling van nieuwe woonfuncties in combinatie met natuur- en landschapontwikkeling, ten zuiden van de bestaande bebouwde kom van Siebengewald. Normaliter zou bij de uitbreiding van de bebouwde kom de norm van 3 o.u. gelden. Een dergelijke versoepeling is gezien de voor- en achtergrondbelasting (dus het leefmilieu) verdedigbaar.
- Het (minimaal) handhaven van de norm van 3 o.u. voor de bestaande bebouwde kom van Siebengewald. Dit voorkomt groei van geuremissies van de omliggende veehouderijen en een toename van de geurbelasting. Ook een toename van de geurbelasting op de genoemde in- en uitbreidingslocaties wordt hiermee voorkomen.

SAMENVATTEND

Knelpunten met betrekking de overlap van geurcontouren met concrete bouwplannen en nog uit te werken plannen voor de bouw van woningen in Siebengewald kunnen op korte termijn worden opgelost via een eigen gemeentelijke normstelling in het kader van de Wet Geurhinder en Veehouderij. De noodzakelijke versoepeling van de normen voor de nieuwe woongebieden is milieuhygiënisch verdedigbaar en ongewenste groei van de geurbelasting kan voorkomen worden. Een dergelijke versoepeling hoeft niet te leiden tot ongewenste groei van geuremissies op korte afstand van Siebengewald.

Een oplossing *op de langere termijn* voor dit soort knelpunten met betrekking tot de overlap van contouren met de woningbouwplannen is gelegen in een goede ruimtelijke scheiding tussen bedrijfsontwikkeling van intensieve veehouderijen enerzijds en de ontwikkeling van woningen of andere geurgevoelige functies anderzijds. Dus voldoende afstand houden tussen grotere (intensieve) veehouderijen, de huidige bebouwde kom en mogelijke uitbreidingen van die kom.

Dit kan door:

- Een ruime(re) afstandsmaat voor nieuwvestiging van intensieve veehouderijen rondom de bebouwde kom te hanteren. In het reconstructieplan is geen rekening gehouden met uitbreidingen van de bebouwde kom. Daarnaast blijkt, dat op basis van nieuw onderzoek naar de geurbeleving en de vertaling daarvan in de Wet geurhinder en veehouderij, een afstand van 400 meter voor grotere intensieve veehouderijen, zoals die is gehanteerd in het reconstructieplan, krap is.
- Het handhaven van de wettelijke norm (3 o.u.) of eventueel een strengere norm voor de bestaande bebouwde kom. Dit leidt tot een soort van externe zonering rondom de kern, die sterker doorwerkt als de normen die golden voor 1 januari 2007.
- Planologisch gezien een restrictief beleid te voeren met betrekking tot de uitbreiding van (intensieve) veehouderijen in het gebied rondom de bebouwde kom.

SAMENVATTEND

Toekomstige knelpunten met betrekking tot de overlap van geurcontouren met bouwplannen kunnen voorkomen worden door een ruime(re) afstandsmaat te hanteren bij het beoordelen van aanvragen voor nieuwvestiging, het minimaal handhaven van de wettelijke geurnorm voor de bestaande bebouwde kom en een planologisch restrictief beleid voor uitbreiding van veehouderijen in het gebied rondom de bebouwde kom van Siebengewald.

Ruimte voor bedrijfsontwikkeling

Voor nieuwvestiging van een groter intensief veehouderijbedrijf is veelal een emissieruimte van minimaal 25000 odeur units (ruim 1000 mestvarkeneenheden, de maat die gold voor 1-1-2007) vereist. Dit verschilt echter sterk per type bedrijf en is afhankelijk van de omvang van het bedrijf (aantal dierplaatsen), de huisvestingssystemen en het toepassen van emissiereducerende technieken als luchtwassers.

Hieronder is een overzicht opgenomen van een aantal “referentiebedrijven”: een inschatting van de ‘intensieve veehouderijbedrijven’ van de toekomst. Deze inschatting is gemaakt op basis van overleg tussen provincie Limburg, gemeenten in Noord- en Midden Limburg, de LLTB, het LEI, ARVALIS en ARCADIS in 2007 (in het kader van de afstemming tussen gemeenten die overwogen over te gaan tot een eigen gemeentelijke normstelling in het kader van de Wgv). Per type bedrijf is de geuremissie op basis van de ontwerp Amvb

Huisvesting (“emissiearm”) opgenomen en is de geuremissie weergegeven bij toepassing van extra technieken (luchtwassers).

Uit het overzicht is af te leiden dat vleesvarkenbedrijven, gesloten varkensbedrijven (zeugen, biggen en vleesvarkens) en kalvenbedrijven hoge geuremissies kennen, aanzienlijk hoger dan 25.000 odour units, tot meer dan 100.000 odour units. Bij het toepassen van luchtwassers wordt die geuremissie sterk verminderd. Zogenaamde gecombineerde luchtwassers zorgen ook voor een daling van de emissie van ammoniak en fijn stof. Grotere bedrijven zijn op basis van een landelijke beleidslijn (juni 2007) verplicht om de ammoniakemissie te reduceren. Bij het toepassen van gecombineerde luchtwassers leidt dit ook tot een daling van de geuremissie.

TABEL 3.2

Geuremissie van een aantal referentiebedrijven op basis van de standaard eisen (emissiearm) en bij een extra reductie door het toepassen van luchtwassers

Referentiebedrijf	Emissiearm	Luchtwassers (laagste factor)
	Ou	Ou
zeugen 500	10270	2040
zeugen 1000	20540	4080
vleesvarkens 5000	89500	23000
vleesvarkens 7500	134250	34500
zeugen gesloten 375	60522	15333
zeugen gesloten 750	121044	30666
legkippen 60.000	21000	15000
legkippen 90.000	31500	22500
vleeskuikens 100.000	24000	17000
vleeskuikens 150.000	36000	25500
vleeskalveren 2000	71200	49800
vleeskalveren 3000	106800	74700

Op basis van deze technische mogelijkheden, de extra eisen die aan grotere intensieve veehouderijen worden gesteld en de functie van het LOG bij Siebengewald (incidentele nieuwvestiging, geen projectvestiging) is er in dit beleidskader voor gekozen een omvang van 50.000 odour units (ruim 2000 mestvarkeneenheden) als uitgangspunt te nemen bij het zoeken naar geschikte locaties voor nieuwvestiging. Voor bepaald typen bedrijven kan een locatie waarbij minimaal 25.000 odour units (ruim 1000 mestvarkeneenheden) geschikt zijn.

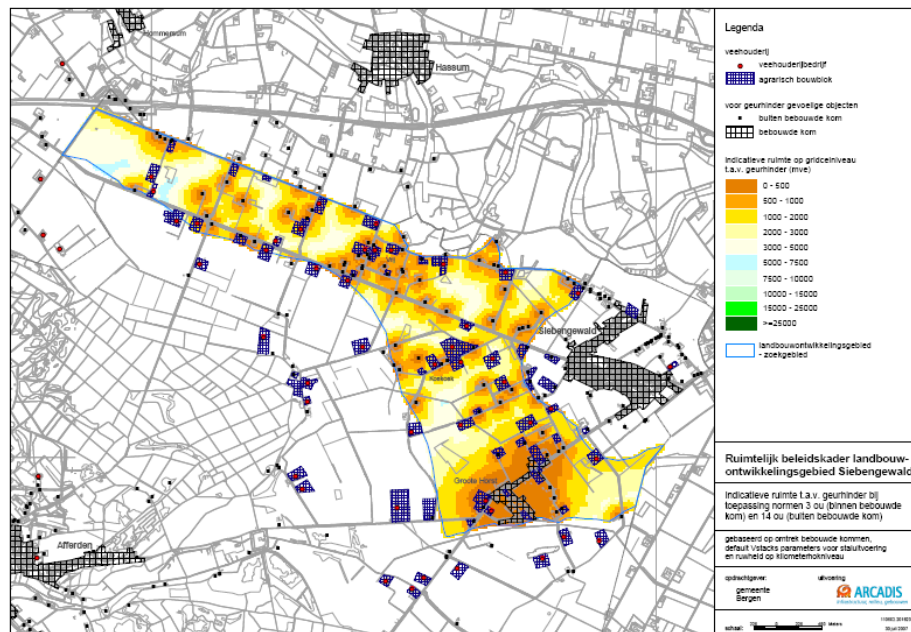
In onderstaande kaart is de vergunbare emissieruimte (van geur) weergegeven. Deze kaart (figuur 3.3, zie ook de bijlagen), op basis van de vaste wettelijke waarden uit de Wgv, laat zien dat er binnen het LOG grote verschillen zijn v de milieuruimte (geurhinder).

Op basis van de hiervoor beschreven uitgangspunten zijn de oranje en donkergeel gekleurde gebieden binnen het LOG niet of minder geschikt voor nieuwvestiging van intensieve veehouderijen. In onderstaande kaart is geen rekening gehouden met de uitbreiding van de bebouwde kom van Siebengewald of een uitbreiding van Grootte Horst. Deze kaart is in groter formaat ook opgenomen in de kaartenbijlage.

De gemeente kan, binnen de wettelijk vastgestelde bandbreedte, eigen normen vaststellen die afwijken van de vaste waarden uit de wet. Voor het LOG is vooral de norm voor woningen in het buitengebied, van de kern Siebengewald en de bebouwingsconcentratie Grote Horst van belang.

Bij een versoepeling van de normen (hogere waarden) is er meer ruimte voor de ontwikkeling van veehouderij, maar kan ook de kans op geurhinder toenemen. Bij strengere normen worden de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande en nieuwe intensieve veehouderijen kleiner, maar is er ook minder kans op geuroverlast.

FIGUUR 3.3
Milieuruimte (geur) op basis van de vaste wettelijke waarden uit de Wgv

Op basis van de vaste wettelijke waarden is de ruimte voor nieuwvestiging van grotere intensieve veehouderijen beperkt. Vooral rond Siebengewald, Grote Horst en de buurtschappen Koekoek en Vrij is de milieuruimte minder dan 50.000 odour units. Daarbij dient te worden aangemerkt dat de milieuruimte is bepaald op basis van een “standaard staluitvoering”. Ondernemers kunnen door het aanpassen van die staluitvoering (bijvoorbeeld een hogere schoorsteen of een hogere stal) de verspreiding van geur beïnvloeden, zo de geurbelasting op de omgeving beperken en meer dieren houden binnen een gelijkblijvende geuremissie.

Uitgaande van de functie van dit LOG zoals dat is verwoord in het Reconstructieplan (incidentele nieuwvestiging), de aangescherpte eisen m.b.t. de emissie van geur en ammoniak en de technische mogelijkheden om de feitelijke geurbelasting te beperken, lijken er voor wat betreft het aspect geurhinder voldoende mogelijkheden te zijn voor (incidentele) nieuwvestigingen van intensieve veehouderijen. Gemiddeld genomen is de milieuruimte voor wat betreft geurhinder in dit LOG beperkt ten opzichte van een aantal andere landbouwontwikkelingsgebieden in Noord-Limburg.

SAMENVATTEND

Op basis van de vaste wettelijke waarden en de technische mogelijkheden om feitelijke geurbelasting te beperken, lijken er voldoende mogelijkheden te zijn voor incidentele nieuwvestiging. Indien er gekozen wordt voor een ruimere (opvang)functie van dit LOG lijkt een versoepeling van de geurnormen in delen van het LOG nodig. Gezien de uitzonderingspositie van het LOG bij Siebengewald in het Reconstructieplan ligt een dergelijke versoepeling niet voor de hand.

De gemeentelijke normering is vastgelegd in een gemeentelijke geurverordening. De besluitvorming daarover heeft een eigen traject doorlopen. De gemeenteraad heeft eind 2007 een besluit over de (eventuele) gemeentelijke normstelling genomen. Voorliggend beleidskader is hierbij als uitgangspunt gehanteerd.

In de gemeentelijke geurverordening is binnen de wettelijke normen een ruimere norm binnen deelgebied I gehanteerd (20 ou). Daarnaast is bij de toekenning van normen rekening gehouden met woningbouwlocaties.

Mogelijke ontwikkeling van de geurbelasting

Om te verkennen hoe de (cumulatieve) geurbelasting zich kan ontwikkelen bij daadwerkelijke nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen, is een scenario doorgerekend. In dit scenario is er ten opzichte van de huidige (vergunde) geuremissie in en rondom het LOG op tien locaties een fictief bedrijf toegevoegd. Zo'n fictief bedrijf kan model staan voor een nieuwvestiging van een groot intensief veehouderijbedrijf of een omschakeling van een niet-intensief bedrijf naar een dergelijk bedrijf. Aan elk bedrijf is een geuremissie van 50.000 odour units gekoppeld, op een locatie waar op basis van de vaste wettelijke waarden (als toets voor de individuele geurbelasting) een dergelijk bedrijf vergunbaar is.

De achtergrond geurbelasting (= de cumulatieve belasting) voor de huidige situatie en voor bovengenoemd scenario is weergegeven in kaarten in de bijlage.

Hieruit is af te leiden dat:

- de huidige achtergrondbelasting voor geurgevoelige objecten in het LOG en de directe omgeving (inclusief Siebengewald en Groote Horst) kan als goed (tot 10% kans op geurhinder) tot redelijk goed (tot 15% kans op geurhinder) worden beoordeeld (bron beoordeling leefklimaat: VROM 2007). Slechts een beperkt aantal woningen in het buitengebied kent een geurbelasting die als 'matig' (15-20% kans op geurhinder) of "tamelijk slecht" (20-25% kans op geurhinder) kan worden aangemerkt. Het betreft met name woningen in het buurtschap Koekoek en enkele verspreid liggende woningen in het buitengebied;
- de achtergrondbelasting zoals die zich zou ontwikkelen bij het toepassen van het scenario, leidt niet tot een belangrijke toename van het aantal woningen dat gelegen is in een leefmilieu dat als matig of tamelijk slecht is aan te merken. Wel is er een aantal, dat in de huidige situatie een relatief hogere geurbelasting kennen, en die door nieuwvestiging in de directe omgeving hoger belast worden en waarvan het leefmilieu gekenmerkt kan worden als tamelijk slecht of slecht. Het betreft enkele verspreid liggende woningen, in de onmiddellijke nabijheid van de fictieve bedrijven;
- er treden geen belangrijke knelpunten ten aanzien van het leefmilieu op in de kern Siebengewald of het bebouwingscluster Groote Horst.

Omdat in het scenario is uitgegaan van fictieve bedrijven op fictieve locaties, dient de kaart met de achtergrondbelasting op basis van het scenario als indicatief worden beschouwd. Desondanks kan geconcludeerd worden dat knelpunten m.b.t. geurhinder vooral kunnen optreden in het buitengebied, op die locaties waar er nu al sprake is van een relatief hoge belasting. Ten aanzien van de cumulatieve geurbelasting (achtergrondbelasting) zijn er geen knelpunten te verwachten in Siebengewald of Grootte Horst. Deze laatste conclusie staat los van de eerdere constatering dat er knelpunten zijn m.b.t. de overlap van contouren rondom bouwblokken met concrete en uit te werken woningbouwlocaties.

SAMENVATTEND

De nieuwvestiging van (10 fictieve) intensieve veehouderijen leidt voor wat betreft de geurbelasting niet tot een belangrijke verslechtering van het woon- en leefklimaat in Siebengewald of Grootte Horst. Knelpunten m.b.t. geurhinder zijn vooral te verwachten in die situaties in het buitengebied (individuele burgerwoningen) waar er nu al sprake is van een relatief hogere cumulatieve geurbelasting en waar er in de onmiddellijke nabijheid van die woningen sprake is van nieuwvestiging die (net) past binnen de individuele normen

3.4

DEPOSITIE VAN AMMONIAK OP BOS- EN NATUURGEBIEDEN

Met de begrenzing van de LOG's in het Reconstructieplan is reeds rekening gehouden met een bepaalde afstand tot de natuurgebieden (kwetsbare en zeer kwetsbare voor verzuring gevoelige gebieden en de Natura 2000-gebieden; zie hoofdstuk 2).

Het Habitatrictlijng gebied Maasduinen ligt op minimaal 1 km afstand van het LOG bij Siebengewald. Zoals in hoofdstuk 2 is beschreven neemt dit LOG een bepaalde uitzonderingspositie in, omdat de andere LOG's in Noord- en Midden Limburg op een ruimere afstand (minimaal 2 km) van de Natura 2000-gebieden zijn gelegen.

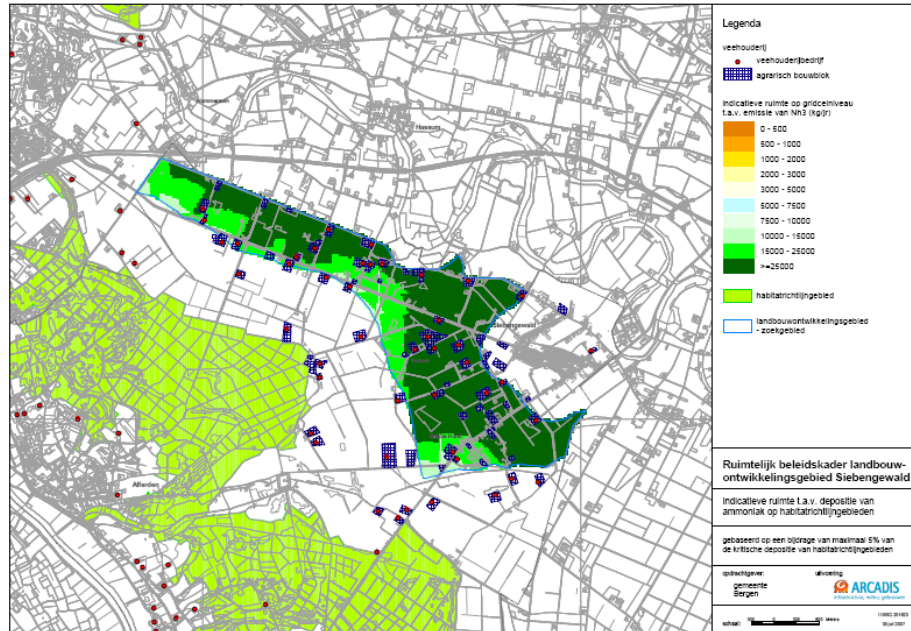
De aanwezigheid van de Maasduinen en meer specifiek de depositie van ammoniak op de Maasduinen als gevolg van nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen in het LOG kan daarom een bepalende factor zijn voor de mogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling.

In figuur 3.4 is de indicatieve ruimte voor ammoniakemissie aangegeven. Deze is gebaseerd op het landelijk toetsingskader "ammoniak en Natura 2000" (mei 2007). Op basis van dit toetsingskader mag een veehouderij in de nabijheid van een Natura 2000-gebied uitbreiden, mits de totale piekdepositie van het bedrijf op het gebied na uitbreiding niet groter is dan 5% van de meest kritische depositiewaarde van dat Natura 2000-gebied (de drempelwaarde). Als de drempelwaarde niet wordt overschreden, wordt aangenomen dat er geen significante effecten optreden.

Op basis van de kritische depositiewaarde van het Natura 2000-gebied de Maasduinen (1071 mol/ha/jaar) is in onderstaande kaart aangegeven welke emissie maximaal op basis van dit toetsingskader vergunbaar is. Deze kaart is in groter formaat ook opgenomen in de kaartenbijlage.

FIGUUR 3.4

Milieurimte (ammoniak) op basis van landelijk toetsingskader "ammoniak en Natura 2000-gebieden"

Uit deze kaart valt af te leiden dat de emissieruimte in nagenoeg het gehele LOG groter is dan 15.000 kg NH_3 /per jaar. Dit is een ruim plafond, dat bij een strikte toepassing van het landelijk toetsingskader, geen beperkingen op de ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve veehouderijen in het LOG bij Siebengewald, zal betekenen.

Immers, op basis van de referentiebedrijven die ook in de paragraaf over geurbelasting zijn beschreven, is de maximale emissie circa 10.000 kg NH_3 . Daarnaast zijn bedrijven met veel emissie van ammoniak (5000 kg of meer) op basis van een landelijke beleidslijn (juni 2007) verplicht om de ammoniakemissie extra (ten opzichte van de basiseisen, hier samengevat onder emissiearm) te reduceren. Het toepassen van (gecombineerde) luchtwassers leidt tot zo'n verplichte extra reductie.

TABEL 3.3

Emissie van ammoniak van een aantal referentiebedrijven op basis van de standaard eisen (emissiearm) en bij een extra reductie door het toepassen van luchtwassers

Referentiebedrijf	Emissiearm	Luchtwassers (laagste factor)
	Nh3	Nh3
zeugen 500	1330	753
zeugen 1000	2660	1506
vleesvarkens 5000	7000	3750
vleesvarkens 7500	10500	5625
zeugen gesloten 375	4921	2728
zeugen gesloten 750	9842	5456
legkippen 60.000	780	60
legkippen 90.000	1170	90
vleeskuikens 100.000	4500	800
vleeskuikens 150.000	6750	1200
vleeskalveren 2000	5000	600
vleeskalveren 3000	7500	900

SAMENVATTEND

Sinds mei 2007 is er een landelijk toetsingskader op de effecten van ammoniakdepositie op Europees beschermde gebieden te bepalen. Bij een strikte toepassing van dit toetsingskader worden er geen beperkingen op de ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve veehouderijen in het LOG bij Siebengewald verwacht.

Het toepassen van het landelijk toetsingskader sluit niet uit dat er bij nieuwvestiging van enkele bedrijven in het LOG sprake is van een "cumulatieve depositiepiek" die groter is dan 5% van de kritische depositiewaarde. Dit is mede afhankelijk van de locaties waar er daadwerkelijk sprake is van nieuwvestiging, de afname van depositie(pieken) op de Maasduinen als gevolg van het beëindigen en verplaatsen van bedrijven en natuurlijk de omvang en opzet van de bedrijven.

Omdat er sprake is van een "ruim plafond" op basis van de 5%-regeling, er voor grotere bedrijven een verplichting bestaat voor het nemen van extra emissiereducerende maatregelen en omdat het LOG is aangewezen voor incidentele nieuwvestiging om knelpunten in het district Maasduinen op te lossen, zou de 5%-regeling (depositiepiek op de Maasduinen per saldo maximaal 53,5 mol/ha/jaar) ook als cumulatief plafond voldoende ruimte moeten bieden.

Desondanks is het niet met zekerheid uit te sluiten dat bij de vergunningverlening voor dit aspect knelpunten kunnen ontstaan. Die hangen samen met de zogenaamde (Europese) IPPC-richtlijn. In bepaalde gevallen moet of mag het bevoegd gezag op basis van omgevingskenmerken aanvullende eisen stellen aan de te gebruiken technieken die leiden tot een reductie van emissies. Voor bestaande (grotere) bedrijven en uitbreidingen daarvan is recent een landelijke beleidslijn vastgesteld, die aangeeft hoe deze Europese eisen dienen te worden vertaald. Deze hebben betrekking op de (extra) reductie van ammoniak.

In de beleidslijn is aangegeven dat deze niet geldt voor nieuwvestigingen. Hiermee blijft het voor nieuwvestigingen voorlopig (juridisch) onduidelijk hoe hiermee om moet worden gegaan in de vergunningverlening.

Daarnaast dient te worden opgemerkt dat de houdbaarheid van de hiervoor genoemde 5%-regeling door enkele juristen in twijfel wordt getrokken (i.v.m. eerdere uitspraken van de Raad van State) en zal bij elke toename van depositie van ammoniak op de Maasduinen de vraag aan de orde zijn of er voldoende zekerheid is dat er per saldo sprake is van een afname van de totale ammoniakdepositie op de Maasduinen.

Aanbevolen wordt in de geest van de landelijke beleidslijn voor uitbreidingen te handelen en het procedureel risico expliciet aan de orde te stellen in overleg met de betrokken ondernemers.

SAMENVATTEND

Er zijn nog juridische onduidelijkheden met betrekking tot de cumulatieve effecten en het toepassen van de Europese IPPC-richtlijn voor nieuwvestiging van intensieve veehouderijen en het toetsingskader voor Europees beschermde gebieden. Het is niet uit te sluiten dat de Raad van State verleende vergunningen op basis van deze landelijke toetsingskaders vernietigt.

3.5

LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

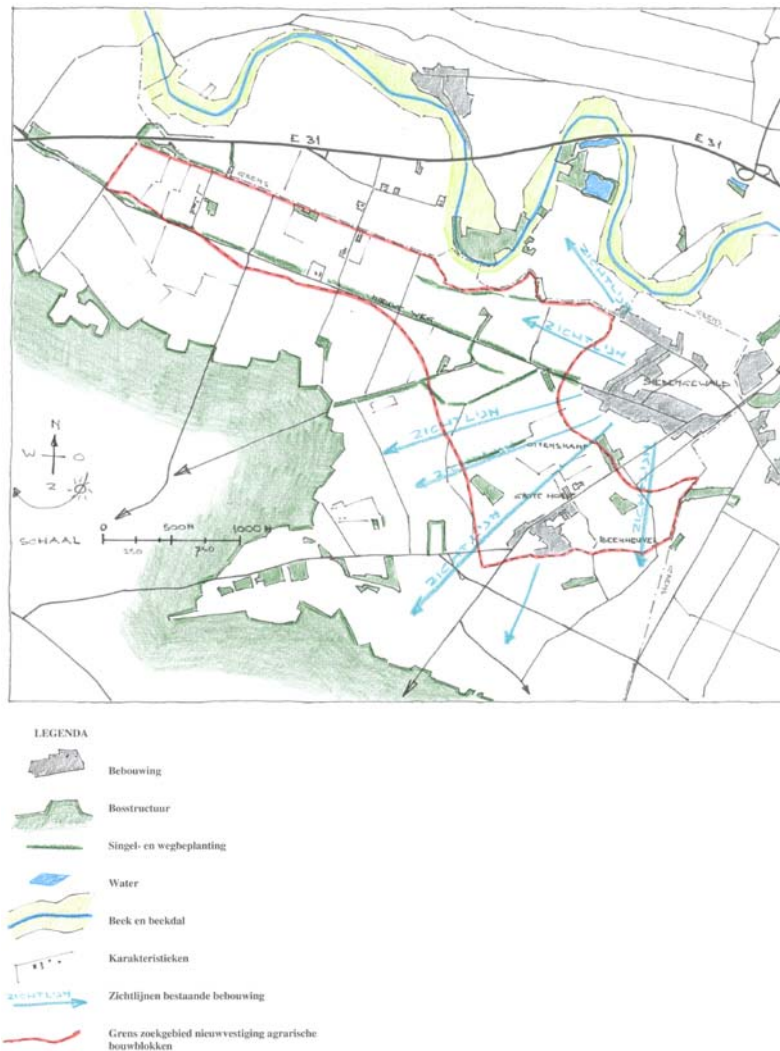
Landschap

Het landschap laat zich typeren als een open ruimte die in westelijke richting wordt begrensd door een aaneengesloten beboste rand die vanuit het open landschap duidelijk waarneembaar is. Het contrast tussen openheid en beslotenheid heeft een kwaliteit die bij voorkeur gerespecteerd en behouden dient te worden. Binnen de open ruimte ligt de aaneengesloten bebouwing van Siebengewald en Groote Horst die een lintvormige bebouwing heeft. Kenmerkend voor deze voornamelijke woonbebouwing is de zichtbaarheid vanuit het omringende landschap. Andersom is ook vanaf de woonbebouwing zicht op de omringende open ruimte, met in westelijke richting het zicht op de aaneengesloten beboste rand.

Het verkavelingspatroon in de open ruimte, waarin het zoekgebied voor het LOG met nieuwvestiging ligt, laat een duidelijk verschil zien tussen het oostelijke en westelijke deel. In het oostelijk deel ter hoogte van Siebengewald is de verkaveling kleinschaliger en gevarieerder dan in het westelijk deel.

De verkaveling in het westelijk deel is voornamelijk rechthoekig. Binnen deze rechthoekige structuur ligt de belangrijkste ontsluitingweg van het gebied, de Nieuweweg en Beltweg.

FIGUUR 3.5
Landschapsbeeld

Gewenste inpassing in het landschap

Bij inpassing van agrarisch bebouwing dient de openheid behouden te blijven. Vooral de openheid rondom de bestaande bebouwing van Siebengewald en Grote Horst dient te worden behouden.

Locaties binnen de open ruimte die al verdicht zijn door bomen aan de randen verdienen de voorkeur omdat het zicht op de toekomstige bedrijfsbebouwing dan aanzienlijk minder is. Ook dient voorkomen te worden dat een grote concentratie ontstaat van agrarische bedrijven die er toe kan leiden dat een beeld gerealiseerd wordt van een “agrarisch bedrijventerrein”, omdat de visuele aantasting dan erg groot is. Aan de andere kant is een grote verspreiding van agrarische bedrijven ook niet gewenst, er dreigt dan een verrommeling van de open ruimte plaats te vinden.

Het vanuit landschap meest gewenste beeld zou die van een “gebundelde deconcentratie” van agrarische bedrijven moeten zijn. Met andere woorden: concentratie van enkele bedrijven die passen binnen de bestaande verkavelingstructuur van de open ruimte.

Uitgaande van de gewenste inpassing van nieuwvestiging van agrarische bouwblokken binnen het zoekgebied zijn locaties in de nabijheid van Siebengewald en Groote Horst niet gewenst. Dit om het zicht tussen de westelijk gelegen beboste rand en de bebouwing van genoemde plaatsen te behouden. Dit komt er feitelijk op neer dat nieuwvestiging aan de Pannenweg en de Gochsedijk niet gewenst is.

Een aanzienlijk betere locatie vanuit landschappelijk oogpunt is de grootschaliger rechthoekige verkaveling ten noorden van de Beltweg. De relatief grootschalige agrarische bouwblokken passen goed in de rechthoekige verkaveling langs de Beltweg. Wel moet er voor gewaakt worden dat bij een grote concentratie van agrarische bouwblokken een beeld ontstaat van een bebouwingsmassa die de bestaande openheid van het landschap te veel aantast. Een concentratie van maximaal 3 agrarische bouwblokken “per groep”, met een grootte tussen 1,5 en maximaal 3 hectare (inclusief ruimte voor groenstroken) per bouwblok dient aangehouden te worden, met een voorkeur van maximaal 2 bouwblokken per groep.

Een tweede, zij het een minder gewenst deelgebied (vanuit het thema landschap), is het gebied omsloten door Koekoek en het verlengde van de Schenkendijk. Deze locatie is al geheel omsloten door boombeplanting en geeft al, gezien vanuit het open landschap, een besloten beeld.

SAMENVATTEND

Landschappelijk gezien heeft het westelijk deel van het LOG de voorkeur boven het oostelijk deel. Om de openheid rondom de bestaande bebouwing van Siebengewald en Groote Horst te behouden is nieuwvestiging in de omgeving van die bebouwing niet gewenst. Concentratie van enkele bedrijven die passen binnen de bestaande verkavelingstructuur van de open ruimte verdient vanuit het thema landschap de voorkeur.

Cultuurhistorie en archeologie

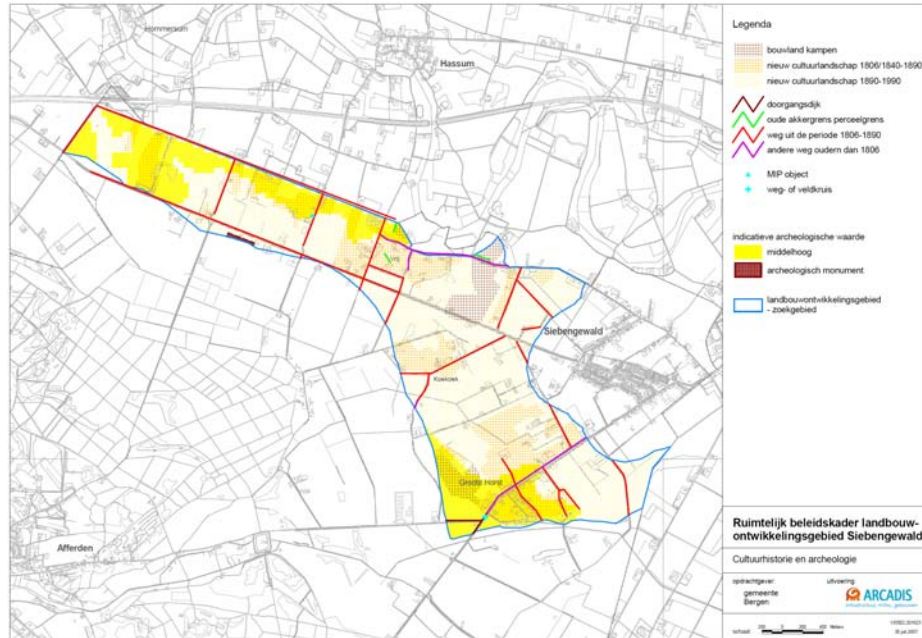
In figuur 3.6 (dit figuur is in de bijlagen ook in groter formaat opgenomen) zijn de cultuurhistorische en archeologische waarden in het LOG weergegeven. De archeologische waarde is gebaseerd op de Indicatieve Kaart voor Archeologische Waarden (IKAW) van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM). Deze geeft de trefkans op of de verwachtingswaarde voor het aantreffen van archeologische resten in de bodem weer. De aangeduide cultuurhistorische elementen en structuren zijn bepaald op basis van provinciale informatie.

Deze en mogelijk andere landschappelijke waarden zullen een rol spelen bij nieuwvestiging en mogelijk ook bij uitbreidingen (van het bouwblok) van intensieve veehouderijen in het LOG. Zo is bij een eerder initiatief voor nieuwvestiging de aanwezigheid van archeologische waarden een reden geweest om de plannen bij te stellen.

Toetsingskaders daarbij zijn o.a. de voorschriften uit het bestemmingsplan buitengebied, de provinciale BOM+ (Bouwkavel Op Maat plus) –regeling en de vertaling van de Europese afspraken met betrekking tot de bescherming van archeologische waarden. Afhankelijk van het plan van de ondernemer en een eventuele aantasting van omgevingskwaliteiten kan, in het kader van de provinciale BOM+-regeling, een tegenprestatie (zoals versterken landschappelijke waarden) worden geëist.

De gemeente heeft de mogelijkheid om via het bestemmingsplan buitengebied of bij de behandeling van individuele aanvragen eisen en randvoorwaarden te stellen t.a.v. de landschappelijke inpassing van de agrarische gebouwen.

FIGUUR 3.6
Cultuurhistorische en
archeologische waarden

3.6

ONTSLUITING

Voor de ontwikkeling van intensieve veehouderij zijn verharde en voldoende brede wegen nodig ten behoeve van de ontsluiting voor vrachtvervoer. Ter indicatie van de bestaande ontsluiting is in de bijlagen een kaart opgenomen waarbij het gebied is aangegeven waar de afstand tot een verharde weg niet meer bedraagt dan circa 150 meter. Nieuwvestiging van bedrijven buiten zo'n zone is mogelijk, maar hiervoor zijn dan veelal extra infrastructurele aanpassingen nodig. Voor een landbouwontwikkelingsgebied dat bedoeld is voor incidentele nieuwvestiging ligt dat niet voor de hand.

De wegen in het LOG kennen een maximumsnelheid van 80 km/h.

In de bijlagen is een topgrafische kaart opgenomen waarin de belangrijkste wegen in zijn opgenomen.

Beltweg/Nieuweweg

De belangrijkste weg door het gebied is de Nieuweweg/Beltweg die de verbinding vormt tussen de kom van Siebengewald en Gennep/Oppersum. Voorrangsweg, 6 meter breed. Deze weg is in 2004 in zijn geheel opgeknapt en voorzien van geluidsreducerend asfalt. Naast de Nieuweweg/Beltweg ligt een vrijliggend betonnen fietspad dat in 2003 is geopend.

Verder loopt de Nieuweweg in de bebouwde kom van Siebengewald nog door tot aan de Gochsedijk (N552). De Nieuweweg kent binnen de bebouwde kom een maximumsnelheid van 30 km/h. Deze weg is gecategoriseerd als erftoegangsweg.

Momenteel is de Nieuweg nog een behoorlijk brede weg, maar deze weg zal binnenkort door middel van een beperkte reconstructie smaller worden gemaakt. Deze weg is niet geschikt voor veel doorgaand verkeer.

Grensweg

Smalle weg (3 meter), asfalt in slechte staat, bermen slecht. Een gedeelte van de weg is niet verhard. De weg is niet geschikt voor zwaar verkeer.

Vrij, Hassumerdijkweg, Bosweg, Beltsedwardsweg, Vrijveldweg, Flierajseweg.

Smalle (4 meter), geasfalteerde wegen. De Hassumerdijkweg, Bosweg, Beltsedwardsweg en Flierajseweg zijn jaren geleden voorzien van een nieuwe asfaltlaag en in goede staat. De bermen zijn goed tot redelijk. Deze wegen zijn beperkt geschikt voor veel zwaar verkeer.

Augustinusweg

Deze weg is in redelijke staat. Asfalt, 4 meter breed. Gedeeltelijk binnen de bebouwde kom, beperkt geschikt voor vrachtverkeer.

Pannenweg

Vormt de verbinding tussen de Beltweg/Nieuweg en de Gochsedijk (N552). Asfalt, 5 meter breed. De weg is in goede staat, nabij de aansluiting met de Gochsedijk zijn de bermen slecht door indraaiend vrachtverkeer.

Koekoek, Ottenskamp, Kleine Horsterweg

Smalle (4 meter), geasfalteerde wegen. In goede staat. De bermen zijn goed. Deze wegen zijn beperkt geschikt voor zwaar verkeer.

Koestraat

Smalle weg, asfalt, brug over Horsterbeek. Deze weg is niet geschikt voor zwaar verkeer.

Verkeerstellingen.

In november 2004 zijn verkeerstellingen uitgevoerd op de Beltweg en de Nieuweg (binnen de kom).

Richting / aslengte (meter)	Heijen -> Sieb.	Sieb -> Heijen
< 2	14	15
2 – 3,5	912	1007
3,5 – 7	56	58
> 7	40	44

Tellingen motorvoertuigen Beltweg, tussen Bosweg en Nieuwe Erfsebosweg, werkdaggemiddelden.

Richting / aslengte (meter)	Komgrens -> N552	N552 -> komgrens
< 2	13	14
2 – 3,5	776	767
3,5 – 7	43	47
> 7	24	17

Tellingen motorvoertuigen Nieuweg, tussen Processieweg en Tulpenstraat, werkdaggemiddelden.

Toekomstige situatie

De komst van het Landbouwontwikkelingsgebied brengt extra verkeer met zich mee. Hierbij moet gedacht worden aan leveranciers van bijvoorbeeld voer, werknemers, afnemers. Als indicatie kan gedacht worden aan 2 tot 4 extra vrachtautobewegingen per dag per nieuwvestiging van een (groter) intensief veehouderijbedrijf. Dit verkeer zal zijn weg moeten vinden op de wegen in het gebied. Doordat niet elke weg in het gebied even geschikt is als transportroute dient hier wel de nodige aandacht aan geschonken te worden.

Niet zozeer het aantal (extra) vrachtautobewegingen zal daarbij het belangrijkste knelpunt zijn. Veel eerder betreft het knelpunten m.b.t. de passeerbaarheid en het samengaan van vrachtverkeer met langzaam verkeer (fiets, voetgangers) op wegen die daar minder geschikt voor zijn.

SAMENVATTEND

De Beltweg, de Nieuweweg buiten de bebouwde kom en de Pannenweg zijn het best geschikt voor zwaar verkeer. Knelpunten door een toename van vrachtverkeer door nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen betreft vooral de passeerbaarheid en het samengaan van vrachtverkeer met langzaam verkeer (fiets, voetgangers) op wegen die daar minder geschikt voor zijn.

3.7

OVERIGE AANDACHTSPUNTEN

3.7.1

GELUID

Geluidscontour vliegveld Weeze

Sinds 1 januari 2007 is een nieuwe geluidscontour van het vliegveld Weeze (Niederrhein) van kracht. De nieuwe contour is vastgelegd in een Amvb. Het betreft het 'Besluit zonering buitenlandse luchtvaartterreinen Noord- en Midden-Limburg'. Als bijlage bij dit besluit is een kaartje gevoegd, met daarop zichtbaar de nieuwe geluidscontour. De nieuwe contour loopt voor een klein gedeelte over Bergens grondgebied. Er is geen overlap (meer) van de contour met het landbouwontwikkelingsgebied.

Geluid van intensieve veehouderijen

Door toename van intensieve veehouderij in het LOG zullen de geluidemissies toe gaan nemen. Dit is het gevolg van toename van bedrijfsactiviteiten. De grootste toename van stationaire bronnen mag verwacht worden vanwege ventilatie, omdat ventilatoren zich aan de buitenzijde van de stallen bevinden. De meeste geluidproducerende activiteiten bij intensieve veehouderij vinden verder inpandig plaats. Ook de toename van vrachtverkeer of geluid bij het laden en lossen van dieren of goederen kan een toenemende bron voor geluidemissies vormen.

De ligging van de locaties waar en sprake is van nieuwvestiging of uitbreiding van intensieve veehouderij ten opzichte van de bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen en woningen is in belangrijke mate bepalend voor eventuele geluidhinder:

- *Bebouwde kom:* Het zoekgebied LOG is in het Reconstructieplan op minimaal 400 meter van de bebouwde kom van Siebengewald geprojecteerd. Binnen het zoekgebied zijn wel bebouwingsconcentraties in het buitengebied geprojecteerd, zoals Groote Horst en de buurtschappen Koekoek en Vrij.
- *Geluidgevoelige gebouwen en terreinen:* In of in de nabijheid van het LOG zijn geen geluidgevoelige gebouwen zoals scholen, ziekenhuizen en verpleeghuizen aanwezig, die beïnvloed zouden kunnen worden door toename van intensieve veehouderij.
- Ook geluidsgevoelige terreinen, te weten terreinen die behoren bij zorginstellingen en woonwagendstandplaatsen, liggen niet in of nabij het LOG.
- *Woningen:* Wel is er in en nabij het LOG een aantal woningen gelegen. Het betreft burgerwoningen en agrarische bedrijfswoningen. Agrarische bedrijfswoningen worden juridisch gezien niet beschouwd als geluidgevoelig. Praktisch kan er uiteraard wel sprake zijn van geluidhinder.

Stiltegebieden zijn milieubeschermingsgebieden waarin het aspect stilte bijzondere bescherming nodig heeft, aangezien het anders verloren dreigt te gaan. De provincies wijzen stiltegebieden aan via het provinciaal milieubeleidsplan. Het dichtstbijgelegen stiltegebied is het Broedersbosch (onderdeel van de Maasduinen). Het LOG ligt op ruime afstand van dit gebied (minimaal 1000 meter), zodat een eventuele geluidstoename vanuit het LOG niet waarneembaar zal zijn in dit stiltegebied.

De verwachting is dat de ontwikkeling van intensieve veehouderijen geen grote problemen oplevert ten aanzien van geluidgevoelige bestemmingen. Bij de vergunningverlening zullen specifieke geluidsgegevens verkregen moeten worden en zal dit aspect mee worden genomen bij het nemen van een besluit over de aanvraag en bij het opstellen van de voorschriften.

3.7.2

FIJN STOF

Op grond van de verspreidingskaarten van het RIVM is voor de gemeente Bergen bepaald wat de achtergrondconcentratie ter plaatse van het LOG in 2020 zal zijn. De concentraties worden voor een belangrijk deel bepaald door de heersende achtergrondconcentraties. In de gemeente Bergen zijn de toekomstige achtergrondconcentraties voor 2020 beschikbaar. Deze zijn gebaseerd op waarnemingen in de jaren 2004-2005 en berekend met scenario's voor economische groei, toename van verkeer en maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren: het zogenaamde Prinsjesdagpakket. De jaargemiddelde 24-uurwaarde in de landbouwontwikkelingsgebieden in de gemeente ligt in 2020 tussen 23 en 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (zie bijlage 1).

Bij luchtmodellering is gebleken dat boven een fijn stof-achtergrondconcentratie van 32,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ meer dan 35 keer per jaar de 24-uurgemiddelde wordt overschreden. Die waarde bereikt de achtergrondconcentratie in de gemeente Bergen niet, zodat in grote lijnen fijn stof geen bepalende belemmering zal zijn voor veehouderijontwikkelingen. Wel dient er op lokaal niveau aandacht te worden besteed aan de fijn stof situatie, bijvoorbeeld bij vergunningprocedures. Ook kan hierbij nieuwe regelgeving aan de orde zijn, bijvoorbeeld met betrekking tot de emissie van zeer fijn stof (PM 2,5).

In grote lijnen kan worden geconcludeerd dat fijn stof geen alles bepalende belemmering hoeft te zijn voor de veehouderij ontwikkelingen in het LOG, maar dat fijn stof wel eisen stelt aan de toe te passen technieken. Dat kunnen voor vooral grotere bedrijven vergaande eisen zijn, gericht op een forse reductie van de uitstoot van fijn stof. Met name gecombineerde luchtwassers kunnen de uitstoot van fijn stof sterk beperken en leiden ook tot lagere emissies van ammoniak en geur.

Bedrijven zullen, los van de achtergrondconcentratie, zelf aan de normen met betrekking tot de maximale concentratie moeten voldoen. De verwachting is dat het vooral voor pluimveebedrijven lastig kan zijn om aan deze normen te voldoen zodat er knelpunten in de vergunningverlening kunnen ontstaan.

In het kader van vergunningverlening zal de gemeente Bergen rekening houden met de nieuwste wet- en regelgeving met betrekking tot fijn stof.

3.7.3

GEZONDHEID

In het kader van het thema gezondheid in relatie tot intensieve veehouderij is ook de besmetting met de MRSA bacterie een aandachtspunt. Uit onderzoek van RIVM blijkt dat mensen die in een bedrijf met varkens werken een grotere kans op MRSA hebben dan personen die niet met varkens werken. Onderzoekers hebben nog geen relatie kunnen vinden tussen MRSA-besmetting bij varkenshouders en kenmerken van het bedrijf, zoals het aantal gehouden varkens. In de praktijk zijn er nog geen aantoonbare gevallen bekend van besmetting van omwonenden met de MRSA-bacterie. In een antwoord op Kamervragen heeft de Minister van LNV wel geantwoord dat zij niet kan uitsluiten dat de vestiging van grote varkensbedrijven de kans hierop kan vergroten, omdat hiernaar tot nu toe nauwelijks onderzoek is gedaan. In een door het Ministerie van LNV gefinancierd onderzoeksprogramma naar veehouderij gerelateerde MRSA, wordt wel gekeken naar de mate van uitstoot van MRSA via de lucht. Hier wordt nogmaals benadrukt dat er in de praktijk nog geen gevallen bekend zijn van MRSA-besmettingen via de lucht. De gemeente volgt intensief de onderzoeken van het Ministerie van LNV en RIVM naar MRSA-besmettingen via de lucht. Ook houdt de gemeente Bergen contact met de GGD Regio Noord- en Midden Limburg.

3.7.4

BODEM EN WATER

Afvalwater van huishoudelijke aard kan worden geloosd op een drukriolering (indien op korte afstand aanwezig) of op een zelf aan te leggen IBA (individuele behandeling van afvalwater). Op deze voorzieningen mag geen hemelwater worden aangesloten.

Afvalwater afkomstig uit stallen en andere bedrijfsactiviteiten dient binnen de inrichting opgevangen te worden en te worden toegepast (bemesting) of gezuiverd (IBA), of dient te worden afgevoerd. Het aspect afvalwater legt geen duidelijk onderscheidende beperkingen op aan de locatiekeuzes binnen het LOG.

Toekomstige bebouwing dient waterneutraal gerealiseerd te worden, conform de eisen van Waterschap Peel en Maasvallei. Hemelwater dat op nieuw verhard oppervlak valt, dient bij voorkeur te worden hergebruikt of geïnfiltreerd. De lokale grondwaterstanden zijn van invloed op de mogelijkheden voor bebouwing en voor infiltratie van hemelwater. Een diepe grondwaterspiegel (grondwatertrap VI of VII) maakt gronden meer geschikt dan bij ondiep grondwater (grondwatertrappen I t/m V). De grondwatertrappen in het LOG zijn weergegeven in een kaart in de bijlagen. Bij ondiep grondwater kan ophoging noodzakelijk zijn om bebouwing mogelijk te maken en is infiltratie praktisch niet haalbaar.

Ook het bodemtype is van invloed op de infiltratiemogelijkheden. De bovengrond bestaat in het LOG afwisselend uit lichte tot zware zavel en grof zand (zie kaart in de bijlagen). Een bovengrond van grof zand biedt de beste infiltratiekansen. In lichte zavel zijn de kansen voor infiltratie minder. Hier zal een doorlatendheidsonderzoek moeten uitwijzen of infiltratie haalbaar is. Waar de bovengrond uit zware zavel bestaat is de bodem weinig geschikt voor infiltratie. Wanneer op gronden wordt gebouwd die niet geschikt zijn voor infiltratie zal een oplossing gezocht moeten worden in berging van hemelwater en (vertraagde) afvoer naar oppervlaktewater of een elders gesitueerde infiltratievoorziening. Aangezien de dichtstbijzijnde relevante oppervlaktewaterstructuren minimaal op enkele honderden meters afstand van het LOG liggen (Kleefsche Beek), lijkt infiltratie de meest logische en kosteneffectieve oplossing.

Het realiseren van nieuwe intensieve veehouderij legt in principe geen extra eisen op aan de afwatering. De bestaande afwateringsstructuur zal naar verwachting voldoende zijn. Wel dient voorkomen te worden dat oppervlaktewater en/of grondwater vervuild raakt met meststoffen.

HOOFDSTUK

4 Beleidskader

4.1

NADERE AFBAKENING ZOEKGEBIED LOG

Op grond van de afzonderlijke kaartbeelden is voor het LOG Siebengewald een selectie gemaakt van de meest kansrijke deelgebieden voor daadwerkelijke nieuwvestiging of omschakeling.

Deze kaart is gemaakt op basis van de (voor het LOG bij Siebengewald) meest bepalende factoren, te weten:

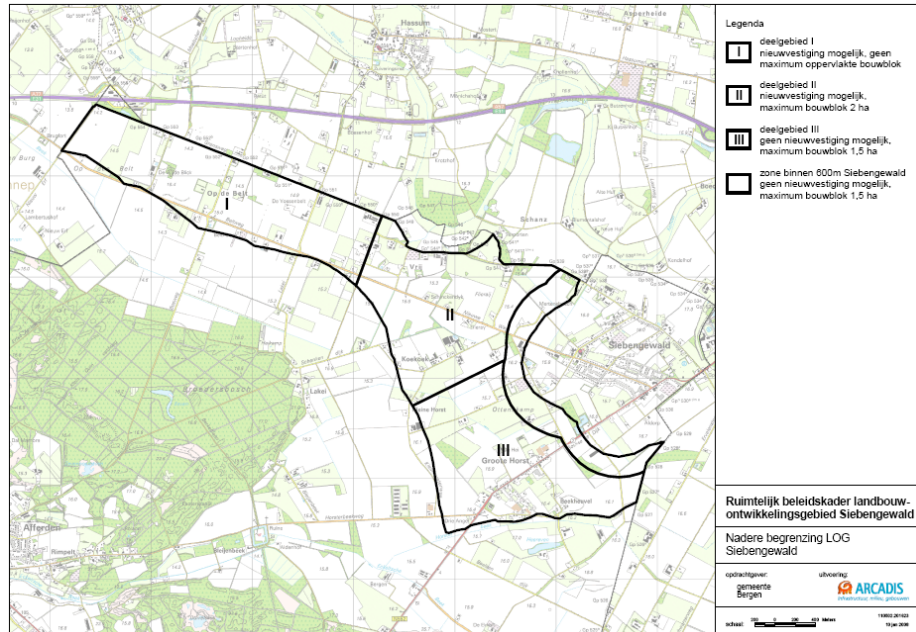
- de gebieden met bepaalde uitbreidingsruimte op grond van afstand tot geurgevoelige objecten;
- de nu reeds goed ontsloten gebieden;
- het landschapsbeeld (openheid, zichtlijnen), en;
- voldoende afstand tot de kern Siebengewald (in verband met veiligstellen toekomstige uitbreidingen) en het bebouwingscluster Grootte Horst.

Aanvullend aan de provinciale criteria is daarbij een zone van 600 meter (in plaats van 400 meter) rondom de kern Siebengewald gehanteerd, dus een indikking van het provinciale zoekgebied. Het reconstructieplan schrijft een afstand van 400 meter rond woonkernen voor. In het kader van het reconstructieplan was er de mogelijkheid om hier bezwaar tegen te maken. Deze 400 m is ongeveer de individuele afstand die destijds (2004) gold als de minimumafstand (stankcirkel) tot een categorie-1 object (zoals een woning in de bebouwde kom) bij een bedrijf met een geuremissie van 2500 mestvarkeneenheden. Op basis van recente inzichten, zoals die zijn vastgelegd in de Wet Geurhinder en Veehouderij, geldt voor een bedrijf met een dergelijke geuremissie momenteel een minimumafstand van circa 600 meter (uitgaande van de vaste wettelijke waarde voor de bebouwde kom). Door een afstand van 600 m ten opzichte van de kom te hanteren, neemt de gemeente Bergen voldoende afstand in acht ten opzichte van de kom van Siebengewald. Door een grotere afstand (600 meter versus 400 meter) te hanteren is rekening gehouden met de meest recente inzichten en kan de kans op knelpunten m.b.t. geuroverlast of de overlap van geurcontouren met toekomstige uitbreidingen van de kom Siebengewald worden verminderd. Het gebied binnen 600 meter van de bebouwde kom van Siebengewald komt dus niet in aanmerking voor nieuwvestiging of omschakeling.

Binnen het overblijvende zoekgebied zijn er 3 deelgebieden te onderscheiden:

1. Deelgebied I: het meest westelijk deel van het LOG, gelegen tussen het gebied nabij de grenspost en Vrij.
2. Deelgebied II: het gebied tussen Vrij en Koekoek.
3. Deelgebied III: het oostelijk deel van het zoekgebied, vanaf het gebied net ten westen van Ottenskamp, het gebied rondom Grootte Horst tot aan de grens bij Beekheuvel.

FIGUUR 4.1
Deelgebieden LOG

In onderstaande tabel zijn deze drie deelgebieden onderling vergeleken op basis van de aspecten zoals die in hoofdstuk 3 zijn beschreven.

TABEL 4.1
Relatieve geschiktheid
deelgebieden

Aspect	Deelgebied I	Deelgebied II	Deelgebied III
Gewenste ruimtelijke ontwikkeling van andere functies	++	0	--
Geur: milieuruimte en huidige belasting	+	0	0
Ammoniak: milieuruimte	+	+	+
Landschap: openheid en andere waarden	+	0	--
Ontsluiting	+	+	+
Geluid	+	0	0
Fijn stof	0	0	0
Bodem en water	+	0	-

Op basis van deze onderlinge vergelijking, waarbij vooral de landschappelijke kwaliteiten en het veilig willen stellen van toekomstige uitbreidingen van de kern Siebengewald en incidentele nieuwbouw in Grote Horst zwaar doorwerkt, kan geconstateerd worden dat:

- deelgebied I het meest geschikt gebied voor nieuwvestiging;
- deelgebied II mogelijkheden voor nieuwvestiging biedt, maar dat deze mogelijkheden minder groot zijn dan in deelgebied I;
- deelgebied III niet geschikt is voor nieuwvestiging of omschakeling.

Daarom zal bij de beoordeling van initiatieven voor nieuwvestiging of omschakeling voor de deelgebieden I en II een zogenaamde “ja, mits” benadering gelden, en wordt nieuwvestiging of omschakeling in deelgebied III uitgesloten.

Deelgebied III valt, net als de zone van 600 meter rondom de bebouwde kom van Siebengewald, buiten het door de gemeente nader begrensde zoekgebied voor nieuwvestiging of omschakeling. Voor deze 2 gebieden geldt dan het regime als voor het omliggende gebied, te weten “verwevingsgebied met oppervlakte plafond bouwblok”

Hiermee wordt in voldoende mate rekening gehouden met de belangen van de inwoners van Siebengewald en Grootte Horst en de zorgen die de inwoners hebben uitgesproken ten aanzien van de nieuwvestiging van intensieve veehouderijen op korte afstand van de kern.

De toetsing van initiatieven voor deelgebied I kan lichter zijn dan in deelgebied II. Voor dat deelgebied II zijn met name de individuele (voorgrond) en cumulatieve (achtergrond) geurbelasting enkele zwaarwegend aandachtspunten, vanwege de hogere belasting van woningen in de buurtschappen Vrij en Koekoek. Ook landschappelijk gezien is inpassing van nieuwe agrarische bebouwing in dit deelgebied II iets minder goed in te passen dan in deelgebied I.

Dit verschil komt tot uitdrukking in de maximale grootte van het bouwblok. In deelgebied I geldt geen maximum bouwblokmaat, in deelgebied II geldt in relatie tot de maximum bouwblokmaat van 2 hectare (inclusief ruimte voor groenstroken) ook de hardheidsclausule die voor de bouwblokken in deelgebied III geldt. Een normale bedrijfsontwikkeling moet naar de mening van de gemeente Bergen in deelgebied II wel mogelijk blijven. Daarom wordt hier bij wijze van hardheidsclausule bepaald dat in bijzondere situaties van deze maat van 2 ha kan worden afgeweken. Een geringe afwijking van deze maat is alleen mogelijk wanneer sprake is van een normale bedrijfsontwikkeling waarvan de bedrijfseconomische noodzaak op basis van een bedrijfsontwikkelingsplan is aangetoond en de uitbreiding op een goede wijze landschappelijk is in te passen. Uiteraard dient hierbij ook voldaan te worden aan de overige wet- en regelgeving die op een uitbreiding van toepassing is, onder meer de milieuwetgeving.

In beide deelgebieden (I en II) geldt daarnaast de BOM+-regeling (zie paragraaf 4.4).

In deelgebied III en in de zone binnen 600 meter van de kern Siebengewald is er dus geen ruimte voor nieuwvestiging of omschakeling. Daarmee is voor dit onderdeel in deze gebieden het zelfde planologische regime als het naastliggende verwevingsgebied van toepassing, te weten ‘verwevingsgebied met een oppervlakte plafond’. Voor de bestaande bedrijven (intensieve veehouderijbedrijven en, bij analoge toepassing van het beleidskader, voor niet intensieve veehouderijbedrijven) die gevestigd zijn binnen het zoekgebied LOG, maar buiten deelgebied I en II de maximale omvang van het bouwblok is bepaald op 1,5 ha (absolute maat). Deze bouwblok grootte kan in een concrete situatie een bedrijf op slot zetten. Een normale bedrijfsontwikkeling moet naar de mening van de gemeente Bergen mogelijk blijven. Daarom wordt hier bij wijze van hardheidsclausule bepaald dat in bijzondere situaties van deze maat van 1,5 ha kan worden afgeweken. Een geringe afwijking van deze maat is alleen mogelijk wanneer sprake is van een normale bedrijfsontwikkeling waarvan de bedrijfseconomische noodzaak op basis van een bedrijfsontwikkelingsplan is aangetoond en de uitbreiding op een goede wijze landschappelijk is in te passen. Uiteraard dient hierbij ook voldaan te worden aan de overige wet- en regelgeving die op een uitbreiding van toepassing is, onder meer de milieuwetgeving.

In de kaart die als bijlage 2 bij deze rapportage is gevoegd, is de nadere begrenzing van het landbouwontwikkelingsgebied samenvattend weergegeven.

4.2

AANTAL LOCATIES VOOR NIEUWVESTIGING

In het reconstructieplan Noord- en Midden Limburg is voor de periode 2004-2015 uitgegaan van het verplaatsen van circa 50 toekomstgerichte IV-bedrijven die op hun huidige locatie geen toekomstperspectief hebben. Om dit type verplaatsingen ook binnen het district Maasduinen te kunnen faciliteren is in het Reconstructieplan het LOG Siebengewald aangewezen. Op basis van de onderlinge verhouding (omvang extensiveringsgebieden, aantal IV-bedrijven) tussen de districten onderling, zou de doelstelling voor het district Maasduinen circa 5 tot 8 bedragen.

In hoofdstuk 2 is weergegeven dat de groep “potentiële kandidaten” uit het district Maasduinen wordt ingeschat op maximaal 25 kandidaten. Van deze groep zal slechts een deel daadwerkelijk willen verplaatsen naar het LOG bij Siebengewald. Een capaciteit van 5 tot 8 locaties voor nieuwvestiging of omschakeling is daarom voldoende. Een dergelijk aantal past ook nog binnen de functie van “LOG voor incidentele nieuwvestiging”.

Gelet op de aanwezige milieuruimte, de landschappelijke kwaliteiten, de hiervoor beschreven onderverdeling van het LOG en het feit dat het LOG bij Siebengewald bedoeld is voor incidentele nieuwvestiging, wordt voorgesteld een fasering te hanteren.

Deze krijgt vorm door:

1. In eerste instantie, op basis van dit beleidskader, mee te werken aan de nieuwvestiging/omschakeling van maximaal 4 IV-bedrijven.
2. Indien het aantal van 4 (procedureel) is gerealiseerd, de effecten van die nieuwvestigingen/omschakelingen te evalueren en te relateren aan overige ontwikkelingen (ruimtelijk, milieukundig) in en rond het LOG.
3. Op basis van deze evaluatie kan de gemeenteraad besluiten om al dan niet mee te merken aan maximaal 4 extra nieuwvestigingen/omschakelingen.

Om de open ruimte rondom de kern Siebengewald te behouden en rekening te houden met de geurbelasting op de buurtschappen Vrij en Koekoek, mag het aantal nieuwvestigingen/omschakelingen in deelgebied II niet meer dan 2 bedragen (in de eerste en tweede fase samen).

Naast nieuwvestiging of omschakeling zal of kan ook uitbreiding van intensieve veehouderijen of overname van bestaande intensieve veehouderijen aan de orde zijn. Voor de bedrijven die gelegen zijn in deelgebied I geldt ook voor deze bedrijven geen maximale bouwblokmaat. Voor bedrijven in deelgebied II geldt in principe een maximale maat van 2 hectare (inclusief ruimte voor groenstroken).

Er gelden geen beperkingen t.a.v. het aantal uitbreidingen. Wel worden de ontwikkelingen bij bestaande bedrijven meegenomen bij de evaluatie na de eerste fase (van maximaal 4 nieuwvestigingen/omschakelingen).

4.3

TOETSING VAN INDIVIDUELE AANVRAGEN

Dit beleidskader is vooral gericht op het toetsen van individuele aanvragen voor de vestiging of omschakeling van intensieve veehouderij in het LOG Siebengewald. Daarnaast worden er ook uitspraken gedaan over de uitbreiding van bestaande bedrijven.

Na vaststelling door de gemeenteraad hanteren B&W dit beleidskader als een van de toetsingskaders bij de beoordeling van aanvragen voor nieuwvestiging, omschakeling en uitbreiding van intensieve veehouderijen.

Voor de definities van “nieuwvestiging” en “intensieve veehouderij” wordt aangesloten bij het reconstructieplan. Omschakeling wordt gelijkgesteld met nieuwvestiging. Deze definities zijn in de bijlage opgenomen.

Indien bedrijven voldoen aan de criteria uit o.a. de provinciale “Handreiking bestemmingsplannen”, de wettelijke criteria en de relevante Europese richtlijnen en voldoen aan dit beleidskader, kan medewerking verleend worden aan het opstarten van een ruimtelijke procedure (zoals een artikel 19 Wro procedure of een zogenaamd postzegel bestemmingsplan), een en ander ter beoordeling van het college van Burgemeester en Wethouders.

Elite Varkens BV krijgt tot 31 december 2008 de gelegenheid om een andere locatie aan te dragen conform de hier aangegeven vereisten, waaraan de aanvraag moet voldoen.

Aanvragen voor uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijbedrijven worden, naast de bepalingen uit het bestemmingsplan buitengebied, ook getoetst aan de relevante onderdelen van dit beleidskader (zie hierna: ‘vestigingseisen’).

Wanneer een initiatiefnemer de gemeente Bergen vraagt om medewerking dient hij te beschikken over één van de volgende documenten of een gelijkwaardig document in het kader van de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening:

- Aanvraag milieuvergunning.
- Aanvraag om vrijstelling als bedoeld in artikel 19 lid 1 of lid 2 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO).
- Aanvraag van een goed onderbouwd principeverzoek met daarbij een koopovereenkomst.

De aanvraag die het eerst is ingediend, zal het eerst in behandeling worden genomen.

Fasering

Vooralsnog wordt medewerking gegeven aan maximaal 4 initiatieven voor nieuwvestiging. De gemeenteraad kan besluiten dit aantal te verhogen tot maximaal 8. Voorafgaande aan een dergelijk besluit worden de effecten van de eerste 4 initiatieven in beeld gebracht en gerelateerd aan de ruimtelijke en milieukundige situatie op dat moment. Uitbreidingen van bestaande intensieve veehouderijen worden daarbij betrokken.

Begrenzing

De nieuwvestiging (het agrarisch bouwblok) moet in zijn geheel gelegen zijn binnen de begrenzing van het zoekgebied LOG uit het Reconstructieplan, de begrenzing van de deelgebieden I en II uit dit beleidskader en buiten een zone van 600 meter rond de kern Siebengewald.

Vestigingseisen (ruimtelijk, milieu)

Voor de beoordeling van initiatieven voor nieuwvestiging van - of omschakeling naar intensieve veehouderij geldt als randvoorwaarde dat de nieuwvestiging gepaard gaat met het oplossen van een ruimtelijk/milieu knelpunt elders binnen het district Maasduinen, en er ook bij verdere groei van de locatie geen knelpunten zijn te verwachten op het gebied van de ontwikkeling van de kern Siebengewald en het bebouwingscluster Groote Horst.

Onder het oplossen van een knelpunt wordt in ieder geval verstaan het verplaatsten van bedrijven die deelnemen aan een verplaatsingsregeling, verplaatsten van bedrijven uit extensiveringsgebieden of bedrijven, gelegen in kernrandzones, die overlast veroorzaken op bestaande kernen en bebouwing of (toekomstige) uitbreidinggebieden belemmeren.

Voor de deelgebieden I en II geldt dat er ook bij verdere groei geen knelpunten zijn te verwachten voor de individuele en cumulatieve geurbelasting en er vanuit andere milieukundige of ruimtelijke aspecten geen overwegende bezwaren zijn.

Uitgangspunten voor de beoordeling van een aanvraag voor nieuwvestiging (waarmee in de beoordeling rekening wordt gehouden met toekomstige groei) is de inpasbaarheid van een bedrijf op een bouwblok van 2 hectare en een geuremissie van minimaal 50.000 odour units. Voor bepaalde typen bedrijven, die gezien de diersoorten en toe te passen stalsystemen en technieken, minder geur veroorzaken (zie hiervoor o.a. tabel 3.2 uit deze rapportage) kan ook een locatie die ruimte biedt aan een bedrijf met een geuremissie van minimaal 25.000 odour units als potentieel geschikte locatie worden aangemerkt.

De ontsluiting van de bedrijven moet drie tot vier vrachtwagenbewegingen per bedrijf per dag kunnen verwerken. Het IV-bedrijf moet gelegen zijn binnen aan een verharde weg.

Bij de situering van nieuwe gebouwen dienen de bestaande zichtlijnen tussen de woonbebouwing van Siebengewald en het omliggende landschap behouden te blijven.

In de kaart die als bijlage 3 bij deze rapportage is gevoegd, zijn indicatief kansrijke locaties voor nieuwvestiging of omschakeling weergegeven. Dit zijn locaties die gelegen zijn in deelgebied I of II, binnen 150 meter van een verharde weg liggen, de zichtlijnen niet verstoren en waarvan de milieuruimte uitgedrukt in geuremissie minimaal 2000 mestvarkeneenheden (in uitzonderingsgevallen minimaal 1000 mestvarkeneenheden) bedraagt.

Het bouwblok van intensieve veehouderijen in deelgebied I is niet gebonden aan een maximale maat. Voor bedrijven in deelgebied II bedraagt het maximum 2 hectare. Dit is inclusief de ruimte die nodig is voor een goede landschappelijke inpassing. Daarnaast geldt het principe van "bouwblok op maat", zoals uitgewerkt in de provinciale BOM+-regeling (zie hierna).

De gemeente verleent in principe geen medewerking aan nieuwvestiging van andere functies in deelgebied I en II, voor zover deze een belemmering kunnen zijn voor het benutten van de geschikte locaties in het LOG.

4.4 OVERIGE RANDVOORWAARDEN

4.4.1 ALGEMEEN

Naast de randvoorwaarden die in dit beleidskader zijn genoemd gelden bij de beoordeling van concrete initiatieven voor nieuwvestiging, omschakeling of uitbreiding van IV-bedrijven de "reguliere" onderzoeksverplichtingen en randvoorwaarden, zoals die volgen uit de Wet Milieubeheer, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, Europese richtlijnen en het provinciaal en gemeentelijk ruimtelijk beleid zoals dat is vastgelegd in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg en het bestemmingsplan buitengebied.

4.4.2 WATERBERGING

De vereiste waterberging bedraagt gemiddeld 10% van het verhard oppervlak. Dit is minder indien de grondwaterstand diepe waterberging toelaat of indien wordt gekozen voor kunstmatige waterberging boven maaiveld. De minimaal benodigde diepte van de waterberging wordt door het waterschap bepaald en ligt in het algemeen tussen 0,5 en 1 meter.

4.4.3 BOM+

In het POL wordt uitgegaan van een 'Bouwkavel Op Maat' (BOM), inmiddels verder uitgewerkt in de BOM+ regeling. De regeling dient in de vigerende bestemmingsplannen te worden opgenomen. Kernbegrip van deze regeling is dat kwaliteit geen bovengrens kent, maar wel een ondergrens. BOM+ maakt agrarische bedrijfsontwikkeling in veel gevallen mogelijk en zorgt er tegelijkertijd voor dat winst in de omgevingskwaliteit wordt behaald. Winst dus voor de agrarisch ondernemer en winst voor de omgeving. Bij alle agrarische bouwinitiatieven is BOM+ aan de orde, dus ook bij bouwinitiatieven in het LOG bij Siebengewald.

Indien bouwinitiatieven de vastgestelde bouwkavel overschrijden en dus uitbreiding van de bouwkavel aan de orde is, dient de ondernemer door middel van het door hem op te stellen Bedrijfsontwikkelingsplan (BOP) inzichtelijk te maken welke omgevingswaarden in het geding zijn. Afhankelijk van de eventuele aantasting van deze omgevingskwaliteiten zal een tegenprestatie worden vereist.

In een aantal gevallen is de tegenprestatie verplicht:

- Bij alle nieuwvestigingen.
- Bij alle ontwikkelingen waarbij maximale maten van de bouwkavel (zoals opgenomen in het POL of in dit Reconstructieplan) worden overschreden.
- Als bijzondere omgevingswaarden worden aangetast.

De tegenprestatie is afhankelijk van de aard en omvang van het bouwinitiatief, alsmede van de omgevingskwaliteiten waarin het bedrijf is gelegen. De aanvrager zal dienen aan te tonen dat de tegenprestaties zullen worden uitgevoerd, dan wel dat deze de bouwwerkzaamheden voorafgaan. Eveneens zal de ondernemer inzichtelijk moeten maken hoe de duurzaamheid (c.q. onderhoud) gewaarborgd is van de betreffende tegenprestatie.

4.4.4 LANDSCHAPPELIJKE INPASSING

Bij de situering van nieuwe gebouwen dienen de bestaande zichtlijnen tussen de woonbebouwing van Siebengewald en het omliggende landschap (zie figuur 3.5 landschapsbeeld) behouden te blijven.

De agrarische bouwblokken dienen ingepast te worden binnen de bestaande verkavelingstructuur. De grootschalige bebouwing wordt zoveel mogelijk onttrokken aan het oog door een goede landschappelijke inpassing hetgeen concreet inhoudt dat de agrarische bouwblokken omzoomd worden door gebiedseigen boombeplanting.

De ontsluiting van het agrarische bouwblok op de aanliggende weg is overzichtelijk en veilig voor het overige verkeer. Er zal dus vanaf de bestaande weg goed zicht moeten zijn op de aanliggende ontsluiting van het bouwblok. Een ontsluiting loodrecht op de bestaande weg heeft nadrukkelijk de voorkeur.

Kleinschalige bebouwing, zoals bijvoorbeeld een woonhuis, ligt aan de weg met daarachter de grootschalige bedrijfsbebouwing. Het zicht vanaf de weg is dan meer gericht op de kleinschalige bebouwing.

Vanaf de weg is enig zicht op de agrarische bebouwing gewenst in verband met een overzichtelijke en veilige routekeuze.

Vanuit het omringende open landschap wordt het zicht op de agrarische bedrijfsbebouwing beperkt door gebiedseigen boombeplanting.

Op de rechthoekige percelen zal de situering van de bebouwing in het agrarisch ook rechthoekig van opbouw zijn zodat de bebouwing loodrecht op de aanliggende weg staat en dus evenwijdig aan de zijdelingse perceelgrenzen.

De goothoogte van de agrarische bedrijfsbebouwing is bij voorkeur 4,5 m boven maaiveld. Een goothoogte van 6 m is maximaal evenals de goothoogte van het woonhuis. De dakhoogte is maximaal 10 meter. Indien er milieuvoordelen (zoals minder geurbelasting) te behalen zijn bij een grotere goothoogte of dakhoogte, kan hiervan worden afgeweken.

De dakhelling van de agrarische bedrijfsbebouwing ligt tussen de 15 en 30 graden. Die van het woonhuis tussen de 45 en 60 graden.

De nokrichting van de bedrijfsbebouwing ligt loodrecht op de aanliggende weg. Bij meerdere aanliggende wegen ligt de nokrichting loodrecht op de drukst bereiden weg.

Het kleurgebruik van met name de agrarische bedrijfsbebouwing dient zo ingetogen mogelijk te zijn en zich te voegen aan de directe natuurlijke omgeving.

BIJLAGE 1

Definities

Bron: Reconstructieplan Noord- en Midden Limburg, 2004

Intensieve veehouderij: In zijn algemeenheid wordt met intensieve veehouderij bedoeld het bedrijfsmatig houden van dieren zonder dat het bedrijf hoeft te beschikken over grond bestemd voor de voerproductie van deze dieren. De dieren worden in stallen of hokken gehouden. Waar in dit Reconstructieplan wordt gesproken over intensieve veehouderij wordt in principe bedoeld op het hebben van een bedrijfsmatige tak van varkens, kippen, vleeskalkens, vleeskalveren, stieren voor de roodvleesproductie, eenden, peisdieren, konijnen, kalkoenen of parelhoenders (waarvoor een milieuvergunning uiterlijk op het tijdstip van de bekendmaking van het Reconstructieplan is verleend). De melkveehouderij wordt niet als intensieve veehouderij beschouwd.

Uitbreiding van intensieve veehouderij: Uitbreiding van de, in het rechtsgeldige bestemmingsplan vastgelegde, agrarische bouwkaavel met intensieve veehouderij, ten behoeve van de intensieve veehouderij(tak). Dit betekent dat toename van het aantal dieren binnen de bouwkaavel niet als uitbreiding van intensieve veehouderij wordt beschouwd.

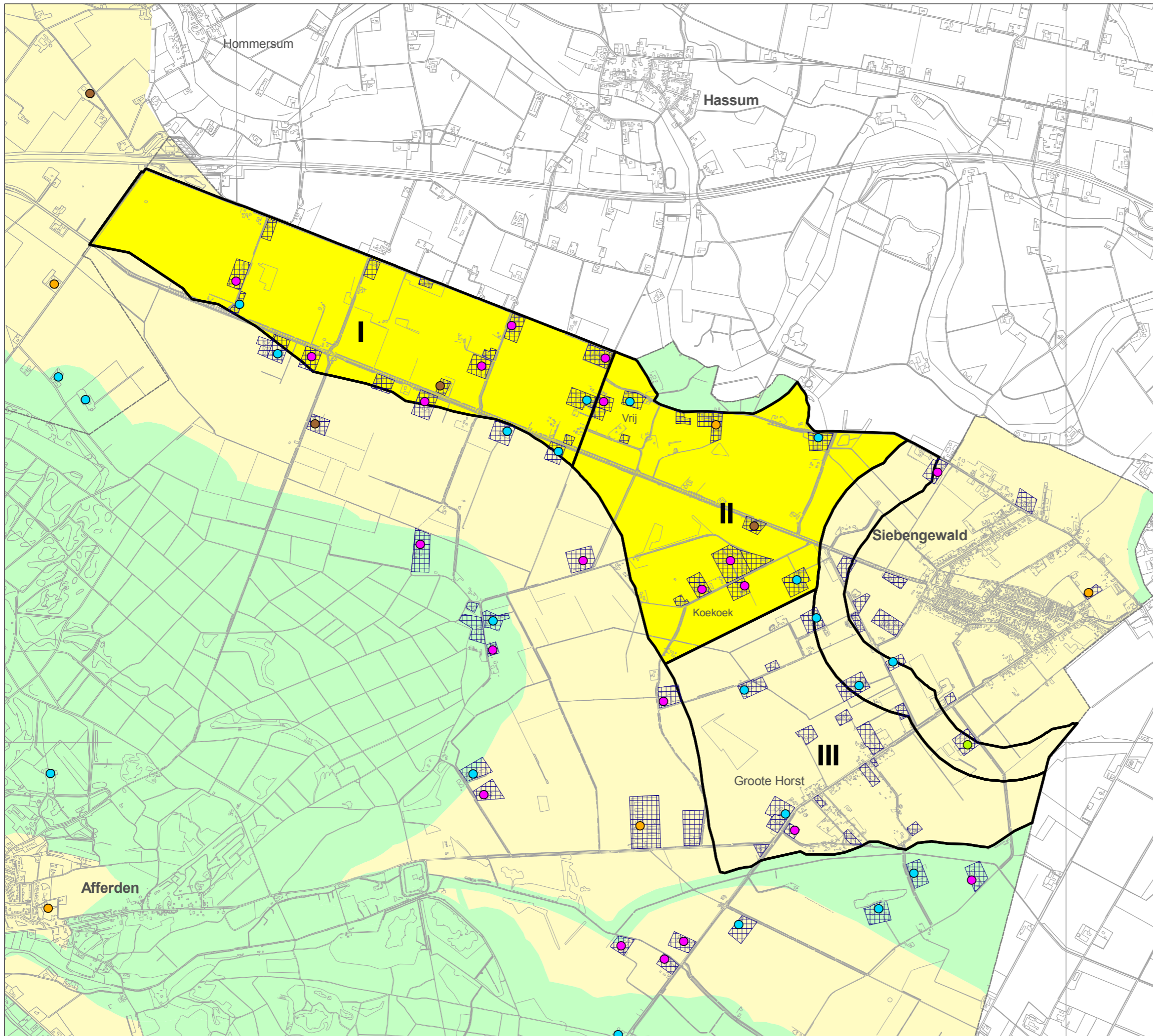
Hervestiging van intensieve veehouderij: In het gewone spraakgebruik wordt hiermee bedoeld dat een bestaande intensieve veehouderij zich elders vestigt. In de ruimtelijke ordening is echter alleen de locatie relevant waar gevestigd wordt. Dan kunnen zich verschillende situaties voordoen:

- hervestiging op een nieuwe agrarisch bouwkaavel wordt in dit Reconstructieplan gelijkgesteld met nieuwvestiging. Dit Reconstructieplan legt beperkingen voor nieuwvestiging op.
- hervestiging op een bestaande agrarische bouwkaavel waar nog geen intensieve veehouderijtak is wordt gelijkgesteld met omschakeling (en dus met nieuwvestiging) Dit Reconstructieplan legt beperkingen voor omschakeling op.
 - hervestiging op een bestaande agrarische bouwkaavel waar al een intensieve veehouderijtak is wordt gelijkgesteld met overname. Dit Reconstructieplan legt geen beperkingen voor overname op. Om verwarring te voorkomen wordt de term hervestiging in dit Reconstructieplan niet gebruikt.
- ➔ *Nieuwvestiging van intensieve veehouderij:* Onder nieuwvestiging van intensieve veehouderij vallen twee verschillende situaties:
 - vestiging op een nieuwe agrarische bouwkaavel: op een nieuwe agrarische bouwkaavel wordt een intensieve veehouderij gevestigd; of
 - omschakeling: op een reeds bestaande agrarische bouwkaavel waar nog geen intensieve veehouderijtak is, wordt een intensieve veehouderijtak gevestigd.
- ➔ *Overname van intensieve veehouderij:* Van overname is sprake als een bestaande agrarische bouwkaavel waar al een intensieve veehouderijtak gevestigd is, volledig wordt overgenomen door iemand anders. Overname is een privaatrechtelijke aangelegenheid. Dit Reconstructieplan legt hierin geen beperkingen op.

BIJLAGE 2

Integrale zonering intensieve veehouderij

Integrale zonering intensieve veehouderij na inperking van het (provinciaal) zoekgebied “landbouwontwikkelingsgebied voor incidentele nieuwvestiging” bij Siebengewald.

Legenda

veehouderij

- varkens
- pluimvee
- rundvee
- geiten
- schapen
- paarden
- overig / gemengd

agrarisch bouwblok

integrale zonering intensieve veehouderij

I deelgebied I:
LOG geen maximum oppervlakte bouwblok

II deelgebied II:
LOG maximaal bouwblok 2 ha /hardheidsclausule

III deelgebied III:
vergeving met oppervlakte-plafond bouwblok /hardheidsclausule

vergeving met oppervlakte-plafond bouwblok

extensiveringsgebied (geen uitbreiding bouwblok)

Ruimtelijk beleidskader landbouw-ontwikkelingsgebied Siebengewald

Integrale zonering en veehouderij; uitbreidingsmogelijkheden IV-bedrijven

opdrachtgever:
gemeente
Bergen

uitvoering
 ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen

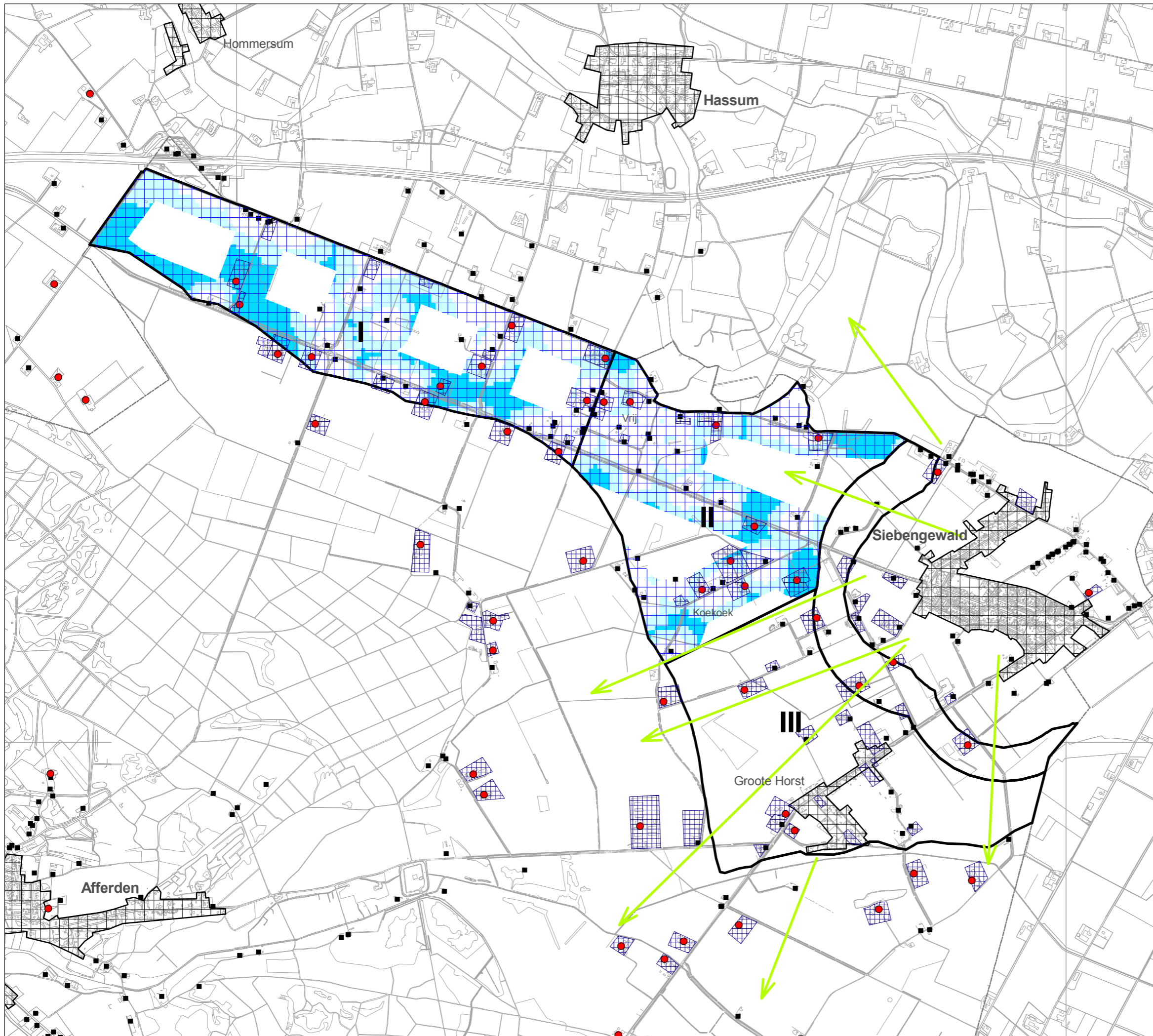
schaal: 0 200 400 Meters

110502.201623
10 jan 2008

BIJLAGE 3

Indicatie geschikte locaties voor nieuwvestiging

In deze kaart zijn indicatief de kansrijke locaties voor nieuwvestiging of omschakeling weergegeven. Dit zijn locaties die gelegen zijn in deelgebied I of II, binnen 150 meter van een verharde weg liggen, de zichtlijnen niet verstoren en waarvan de milieuruimte uitgedrukt in geuremissie minimaal 2.000 mestvarkeneenheden (in uitzonderingsgevallen minimaal 1.000 mestvarkeneenheden) bedraagt.

Legenda

veehouderij

- veehouderijbedrijf
- ▤ agrarisch bouwblok

voor geurhinder gevoelige objecten

- buiten bebouwde kom
- ▤ bebouwde kom

kansrijke gebieden

- gebied met meer dan 2000 mve milieuruimte, gelegen binnen 150 meter van een verharde weg in deelgebied I of II
- gebied met 1000 - 2000 mve milieuruimte, gelegen binnen 150 meter van een verharde weg in deelgebied I of II

- ▭ I deelgebied I
- ▭ II deelgebied II
- ▭ III deelgebied III
- ▭ zone binnen 600m Siebengewald

← zichtlijn

▤ 150m zone rondom verharde wegen zonder doorsnijding zichtlijnen

Ruimtelijk beleidskader landbouwontwikkelingsgebied Siebengewald

Indicatie geschikte locaties voor nieuwvestiging

opdrachtgever:
gemeente
Bergen

uitvoering
ARCADIS
Infrastructuur, milieu, gebouwen

schaal: 200 0 200 400 Meters

110502.201623
10 jan 2008

BIJLAGE 4

Kaarten in de separate kaartenbijlage

In een separate kaartenbijlage zijn de volgende kaarten opgenomen:

1. Topografie.
2. Integrale zonering intensieve veehouderij (Reconstructieplan).
3. Milieuruimte, geur.
4. Geurcontouren rondom bouwblokken.
5. Achtergrondbelasting geur, huidige situatie.
6. Achtergrondbelasting geur, scenario.
7. Milieuruimte, ammoniak.
8. Landschapsbeeld.
9. Cultuurhistorische en archeologische waarden.
10. Ontsluiting .
11. Grondwater.
12. Nadere begrenzing LOG.

COLOFON

BELEIDSKADER VOOR HET LANDBOUWONTWIKKELINGSGEBIED BIJ SIEBENGEWALD

OPDRACHTGEVER:

GEMEENTE BERGEN

STATUS:

Vrijgegeven

AUTEUR:

H. Ullenbroeck
D. Beerepoot
R. van den Boogaard

GECONTROLEERD DOOR:

R. van den Boogaard

VRIJGEGEVEN DOOR:

H. Ullenbroeck

8 januari 2008
110502/ZF8/050/201623

ARCADIS NEDERLAND BV
Utopialaan 40-48
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl
Handelsregister
9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden veeelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.